

**MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

CURRICULUM
la disciplinele de profil
pentru școlile de ARTE PLASTICE/ARTĂ

Domeniul ARTE

Profil *Arte plastice*

Chișinău, 2021

Aprobat la ședința *Consiliului Național pentru Curriculum*
din cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova
Proces-verbal nr.28 din 06.07.2021, Ordin nr.914 din 16.07.2021

Coordonator grup de lucru:

Daniela Cotovițchi, specialist principal, Agenția Națională pentru Curriculum
și Evaluare

Autori:

Zinaida Ursu, grad didactic superior, director adjunct Școala de Arte „Valeriu
Poleakov”, Chișinău

Au colaborat:

Olimpiada Arbuz-Spatari, doctor în pedagogie, grad didactic superior, director
Școala de Arte Plastice „Alexei Sciusev”, Chișinău

CUPRINS

PRELIMINARII	4
REPERE CONCEPTUALE ALE CURRICULUMULUI PENTRU PROFILUL ARTA PLASTICĂ	5
I. DISCIPLINA „DESEN”	9
1.1. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI.....	10
1.2. COMPETENȚE SPECIFICE LA DISCIPLINA „DESEN”	10
1.3. MATRICEA DEZVOLTĂRII COMPETENȚELOR SPECIFICE, UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE ȘI UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE LA DISCIPLINĂ	11
1.4. MATRICEA DEZVOLTĂRII UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE, UNITĂȚILOR DE CONȚINUT, ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE RECOMANDATE LA DISCIPLINA „DESEN”	13
II. DISCIPLINA „PICTURĂ”	20
2.1. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI.....	20
2.2. COMPETENȚE SPECIFICE LA DISCIPLINA „PICTURĂ”	21
2.3. MATRICEA DEZVOLTĂRII COMPETENȚELOR SPECIFICE, UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE ȘI UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE LA DISCIPLINĂ	21
2.4. MATRICEA DEZVOLTĂRII UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE, UNITĂȚILOR DE CONȚINUT, ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE RECOMANDATE LA DISCIPLINA „PICTURĂ”	23
III. DISCIPLINA „COMPOZIȚIE”	29
3.1. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI.....	29
3.2. COMPETENȚE SPECIFICE LA DISCIPLINA „COMPOZIȚIE”	30
3.3. MATRICEA DEZVOLTĂRII COMPETENȚELOR SPECIFICE, UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE ȘI UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE LA DISCIPLINĂ.....	30
3.4. MATRICEA DEZVOLTĂRII UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE, UNITĂȚILOR DE CONȚINUT, ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE RECOMANDATE LA DISCIPLINA „COMPOZIȚIE”	31
IV. DISCIPLINA „ISTORIA ARTELOR PLASTICE”	38
4.1. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI.....	38
4.2. COMPETENȚE SPECIFICE LA DISCIPLINA „ISTORIA ARTELOR PLASTICE”	39
4.3. MATRICEA DEZVOLTĂRII COMPETENȚELOR SPECIFICE, UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE ȘI UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE LA DISCIPLINĂ	39
4.4. MATRICEA DEZVOLTĂRII UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE, UNITĂȚILOR DE CONȚINUT, ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE RECOMANDATE LA DISCIPLINA „ISTORIA ARTELOR PLASTICE”	41
BIBLIOGRAFIE.....	49

PRELIMINARII

Conform prevederilor Codului Educației al Republicii Moldova [Monitorul Oficial Nr. 319–324 art. Nr. 634], Capitolul VII. Articolul 36 (1) are următorul conținut: „Învățământul extrașcolar se realizează în afara programului și activității școlare prin activități complementare procesului educațional desfășurat în instituțiile de învățământ și are menirea să dezvolte potențialul cognitiv, afectiv și acțional al copiilor și tinerilor, să răspundă intereselor și opțiunilor acestora pentru timpul liber”.

Curriculumul la profilul Arta plastică pentru clasele I–IV (V) (în continuare – Curriculum), alături de planul-cadru, face parte din ansamblul de produse/ documente curriculare și reprezintă o componentă esențială a Curriculumului Național.

Elaborat în conformitate cu prevederile *Codului Educației al Republicii Moldova* (2014), *Cadrului de referință al educației și învățământului extrașcolar* (2020), *Curriculumului de bază: sistem de competențe pentru învățământul extrașcolar* (2020), dar și cu *Recomandările Parlamentului European și ale Consiliului Uniunii Europene privind competențele-cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți* (Bruxelles, 2018), Curriculumul reprezintă un document reglator, care are în vedere prezentarea interconexă a demersurilor conceptuale, teleologice, conținutale și metodologice, accentul fiind pus pe sistemul de competențe ca un nou cadru de referință al finalităților educaționale.

Prezentul Curriculum reprezintă instrumentul didactic și documentul normativ principal care ar descrie condițiile învățării și performanțele proiectate la disciplinele de profil *Arta plastică* din școlile de arte/arte plastice în învățământul extrașcolar, exprimate în competențe, unități de competență, conținuturi și activități de învățare și evaluare.

Curriculumul face parte din noua generație de curricule centrate pe competențe. Necesitatea schimbărilor a fost determinată de următoarele realități:

- absența documentelor reglatorii clare ce țin de profilul *Arta plastică* în învățământul extrașcolar;
- aspecte vulnerabile, identificate în procesul monitorizării activităților extrașcolare.

Curriculumul la disciplinele din cadrul profilului *Arta plastică* pentru clasele I–IV (V) prezintă o abordare sistemică, parte componentă a Curriculumului Național pentru învățământul extrașcolar, domeniul Arte. Curriculumul reprezintă un sistem de **concepte, procese, produse și finalități** care, în integritate, asigură toate experiențele planificate riguros pentru a fi formate elevilor în cadrul disciplinelor înglobate în *Arta plastică* spre a atinge finalitățile învățării la cele mai înalte standarde de performanță.

Tradițional, *Arta plastică* dezvoltă elevilor capacitatea de a discerne între frumosul operei de artă și dezgustul kitsch-ului, le formează abilități vizuale și manuale, le dezvoltă gustul artistic și imaginația creativă, dar și elemente de gândire și comunicare artistico-plastică (a înțelege și a realiza o imagine, o schiță, un proiect; a comunica în limbaj plastic ceea ce simte, gândește și trăiește).

Curriculumul la disciplinele pentru domeniul Arte, profilul Arta plastică, cuprinde componentele structurale: Preliminarii, Repere conceptuale ale Curriculumului pentru profilul Arta plastică, Administrarea generală a disciplinelor, Descrierea succintă a disciplinelor, Administrarea disciplinelor, Competențe specifice disciplinelor, Matricea dezvoltării competențelor specifice,

unităților de competență, unităților de conținut la discipline, Matricea dezvoltării unităților de competențe, unităților de conținut, activităților de învățare recomandate la disciplină, Bibliografie.

Curriculumul are următoarele funcții:

- de conceptualizare a demersului curricular specific profilului *Arta plastică*;
- de reglementare și asigurare a coerenței dintre disciplinele din profilul *Arta plastică*, dintre predare, învățare și evaluare, dintre produsele curriculare specifice disciplinei, dintre componentele structurale ale curriculumului disciplinar, dintre standardele și finalitățile curriculare;
- de proiectare a demersului educațional/contextual (la nivel de clasă concretă);
- de evaluare a rezultatelor învățării etc.

Funcțiile date sunt adresate cadrelor didactice, autorilor de manuale/ suporturi didactice, managerilor școlilor de arte/arte plastice, părinților și elevilor.

Curriculumul fundamentează și ghidează activitatea cadrului didactic, facilitează abordarea creativă a demersurilor de proiectare didactică de lungă și de scurtă durată, dar și de realizare propriu-zisă a procesului de predare-învățare-evaluare. Totodată, profesorul, în funcție de specificul resurselor umane și de materiale, are dreptul:

- să modifice timpul efectiv pentru parcurgerea conținuturilor;
- să utilizeze în mod personalizat și să completeze activitățile de învățare și produsele școlare recomandate;
- să proiecteze și să realizeze strategii originale de predare-învățare și evaluare, optând pentru tehnici și metode variate.

Managerii vor utiliza *Curriculumul* pentru monitorizarea calității procesului educațional.

Astfel, curriculumul pentru domeniul Arte aduce o viziune modernă asupra educației prin și pentru artă plastică, constituind un demers complex, care valorizează contribuțiile anterioare, experiența și practicile reușite în domeniul educației.

REPERE CONCEPTUALE ALE CURRICULUMULUI PENTRU PROFILUL ARTA PLASTICĂ

Actualul Curriculum pune accentul pe finalitățile exprimate în termeni de competențe, care devin și criterii pentru selectarea și organizarea conținuturilor, alegerea strategiilor de instruire și de evaluare. Sistemul de competențe în cadrul Curriculumului disciplinar la profilul *Arta plastică* se structurează pe următoarele niveluri:

Competențele-cheie care constituie o categorie curriculară esențială, fiind definite la un nivel înalt de abstractizare și generalizare (vezi Codul Educației al Republicii Moldova, Art. 11(2)), cât și tendințele politicilor internaționale, stipulate în Recomandările Comisiei Europene (2018).

Concepția curriculară a profilului Arta plastică se axează pe următoarele principii:

- *Principiul unității dintre senzorial și rațional* vizează necesitatea observărilor în mediul natural, vital și cel al operelor de artă plastică/vizuală prin intermediul simțurilor;
- *Principiul conexiunii teoriei cu practica* asigură îmbinarea actului de însușire a cunoștințelor teoretice cu actul de formare a abilităților practice;
- *Principiul percepției globale, unitare a formei și conținutului operei de artă* se referă la perceperea operei de artă plastică în integritatea formei și a mesajului, formarea capacității de

pătrundere în mesajul operei prin intermediul formei; indică necesitatea conexiunii aspectelor formale și de conținut în receptarea operei de artă plastică;

- *Principiul educației artistice în baza valorilor autentice* presupune valorificarea educațională a operelor valoroase din cultura națională și universală;
- *Principiul unității percepției și creației* prevede conexiunea mai multor genuri de activitate: receptarea mediului natural și a operelor de artă, examinarea materialului didactic, audierea muzicii, lectura corespunzătoare subiectului sau perioadei istorice studiate, formularea ideii plastice, executarea lucrului practic, analiza colectivă și individuală a lucrărilor – toate grupate optimal, în fiecare caz, pentru formarea/dezvoltarea competențelor;
- *Principiul unității dintre autoexprimarea elevului și dezvoltarea creativității plastice* se referă la exprimarea liberă a viziunilor, sentimentelor elevului, ceea ce dinamizează imaginația și stimulează activitatea de creare a noilor valori (formelor noi), se desfășoară în contexte de colaborare dintre pedagog și elev.

Competențe generale/ transdisciplinare pentru domeniul ARTE:

- ***Practicarea** /aplicarea capacităților și abilităților artistice sub diverse forme și activități, manifestând potențial uman creativ, sensibilitate, implicare și inițiativă;*
- ***Transferarea** achizițiilor/talentelor artistice dobândite în cadrul activităților extrașcolare, în realizarea vocațională individuală, consemnând traseul de dezvoltare a persoanelor prin învățare și muncă, în funcție de specificul cerințelor și al așteptărilor socioeconomice ale domeniului artistic și ale mediului de viață;*
- ***Explorarea** tendințelor de autocunoaștere, autoinformare, autoformare, autopromovare și autodeterminare personală în domeniul artistic practicat, asigurând prin propriile posibilități și capacități un marketing vocațional de calitate;*
- ***Aprecierea și gestionarea** fondurilor/produselor din domeniul artistic, dând dovadă de abilități ale unui creator/consumator fidel și elevat, capabil să contribuie astfel la sporirea prestigiului profesiilor artistice/culturale, la promovarea și la valorificarea întregului patrimoniu artistic la nivel local, național și universal;*
- ***Valorificarea** domeniului artistic în spațiul social, cultural, artistic și informațional manifestând compatibilitate cu profilul ales și asigurând automodelarea conștientă a personalității.*

Competențele specifice profilului *Arta plastică* derivă din competențele generale/transdisciplinare, se formează și se dezvoltă progresiv și gradual pe întreg parcursul studierii disciplinei, din clasa I până la finele clasei a IV(V)-a. Competențele specifice profilului sunt vizate în cadrul competențelor specifice disciplinelor, în cadrul unităților de competență, al unităților de conținut, al activităților de învățare și al produselor școlare recomandate.

Competențe specifice profilului Arte plastice/vizuale; decorative:

- ***Receptarea** culturii plastice, a esteticii stilurilor plastice, a trăsăturilor distinctive ale genurilor și speciilor, a structurii operei și a mijloacelor plastice, manifestând atitudine pozitivă, atenție și concentrare în aprecierea critică și obiectivă a operelor de artă și determinând formarea propriului stil artistico-plastic;*

- **Interpretarea** fenomenelor plastice, a operelor de artă în termenii adecvați limbajului plastic, conturând obiectiv și subiectiv relația dintre artă și societate, artă și realitatea vizuală, artă și natură, artă și religie, artă și univers, artă și etică, din perspectiva inter-/transdisciplinară;
- **Aplicarea** adecvată a limbajului de specialitate, a operelor și stilurilor de referință din cultura plastică, demonstrând abilități și vocație în diferite contexte artistico-plastice;
- **Manifestarea** culturii comunicării prin capacități de cunoaștere a noțiunilor fundamentale ale artelor plastice naționale și universale, a legităților și principiilor, metodelor și procedurilor de efectuare a unei opere și de descifrare a mesajului ei plastic;
- **Gestionarea/ interpretarea** adecvată a fenomenelor și stilurilor plastice în contexte sociale, culturale, dând dovadă de interes și preferințe pentru domeniul vizat;
- **Aprecierea** critică a lucrărilor de artă plastică, decorativă, manifestând respect față de operele de artă de valoare. CURRICULUM DE BAZĂ: sistem de competențe pentru educația extrașcolară (nonformală);
- **Aplicarea** abilităților artistico-plastice în viața socială, culturală, manifestând creativitate și valori estetice în realizarea creațiilor de artă plastică, decorativă.

Unitățile de competențe sunt părți ale competențelor și facilitează formarea competențelor specifice, reprezentând etape de realizare a acestora. Unitățile de competențe se formează și se dezvoltă pe parcursul unităților de învățare, semestrelor, anului de studii, fiind prezentate în curriculumul disciplinar.

Unitățile de conținut devin mijlocul de formare a competențelor, sunt flexibile și permit cadrului didactic libertatea și responsabilitatea să decidă măsura și modalitatea de valorificare a acestora în procesul educațional, ținând cont de cererea și specificul elevilor, al localității etc.

Activitățile de învățare recomandate în Curriculum prezintă liste deschise de **activități teoretice** sau **practice** proiectate pentru formare/dezvoltare și pentru evaluare în contextul unității respective de conținut. Astfel, cadru didactic poate să valorifice aceste liste în mod personalizat, dar și să le completeze în funcție de specificul clasei concrete de elevi, de resursele disponibile etc.

Finalitățile, conținuturile, activitățile de învățare recomandate sunt strâns corelate între ele, generând **unitățile de învățare/module**, eșalonate pe parcursul anului școlar. Curriculumul la disciplinele **Desen și Pictură** propune 3 unități de învățare în fiecare clasă I-IV(V), respectând specificul disciplinei:

1. *Materiale, instrumente și tehnici specifice desenului/picturii;*
2. *Mijloace artistico-plastice și elemente de limbaj plastic;*
3. *Desenul/Pictura în diverse genuri de artă plastică.*

La disciplina **Compoziție** sunt preconizate următoarele unități de învățare în fiecare clasă I-IV(V):

1. *Procedee artistico-plastice;*
2. *Structuri compoziționale;*
3. *Compoziția figurativă/ nonfigurativă.*

La disciplina **Istoria artelor plastice**, unitățile de învățare sunt individuale pentru fiecare clasă, începând din clasa I cu ramurile, genurile de Artă plastică și importanța artelor plastice în societate, parcurgând diverse perioade, epoci, stiluri și tendințe în artă, finalizând cursul în clasa a IV-a cu Arta plastică în Basarabia.

Disciplinele *Desen, Pictură, Compoziție, Istoria artelor plastice* sunt disciplinele din componenta-nucleu invariabilă, iar *Sculptura, Arta decorativ-aplicată, Disciplina opțională* sunt disciplinele din componenta-nucleu variabilă a profilului *Arta Plastică* și sunt incluse în Planul-Cadru pentru învățământul extrașcolar la capitolul **Arta plastică**. Disciplinele enumerate au un caracter preponderent practic, dar care necesită fundamentare teoretică permanentă a noțiunilor de bază, astfel, are loc formarea elevului ca artist plastic. În acest context, elevul capătă cunoștințe temeinice, își creează o viziune bazată pe legitățile artei plastice care îi oferă libertatea de creație, cultivarea gustului estetic, a spiritului de invenție și creativitate, permite valorificarea experiențelor artistice acumulate. Acestea oferă informații din aria de cunoaștere logică a naturii, universului istoriei artelor plastice și de redare a valenței expresive cu ajutorul unui limbaj specific: limbajul semnelor plastice. Aceste discipline de studiu sunt instrumente de culturalizare, sensibilizare, formare a unui dialog dintre copil și lumea artelor plastice, contribuind totodată la formarea capacităților pro-active și creative.

Desenul, ca disciplină, se studiază pe parcursul claselor I–IV (V), fiind parte indispensabilă a întregului proces de studii al profilului Arta plastică. Desenul, ca proces, este modul universal de expresie, care a precedat cuvântul scris; desenul după natură, din memorie sau din imaginație este prima expresie a artelor grafice și baza tuturor artelor vizuale.

Pictura este disciplina care poartă denumirea genului de artă ce ține de culoare, contraste și game cromatice. La lecțiile de pictură se studiază noțiuni teoretice din cromatică, aplicate fiind în practică. Recomandabile, la lecțiile de pictură pentru toate clasele I–IV (V), sunt acuarela și guașele, hârtia specială pentru pictură, iar pentru elevii clasei absolvente sunt binevenite culorile acrilice, tempera etc.

Compoziția este disciplina studiată în clasele I–IV (V), în cadrul căreia elevii capătă cunoștințe despre principiile compoziționale și deprinderi de organizare a spațiului plastic, de aranjare a obiectelor, a formelor și culorilor într-un mod în care imaginea capătă un sens artistic. În cadrul acestei discipline profesorul propune și încurajează elevii să experimenteze cu diverse materiale de artă; aici au prilejul să studieze diverse tehnici, dând dovadă de atitudine creativă în procesul de creație.

Istoria artei plastice se studiază în clasele I–IV, are drept obiectiv achiziționarea cunoștințelor elementare despre perioade și curente artistice, începând cu arta preistorică, antică universală, până la arta modernă și contemporană, inclusiv și din Republica Moldova. La finele cursului, elevii cunosc nume reprezentative din diverse epoci, domenii, genuri de artă plastică și disting unele tendințe ale artei contemporane.

Sculptura este disciplina în cadrul căreia se practică modelarea din plastilină, argilă și alte materiale maleabile. Elevii au posibilitatea să identifice și să aplice diverse tehnici de obținere a formelor volumetrice, formelor inspirate din natură sau imaginație, să trăiască experiența tactilă și chinestezică intensă. Activitățile din cadrul lecțiilor de sculptură/modelaj dezvoltă motricitatea fină, simțul proporțiilor, coordonarea oculo-motrică, creativitatea, capacitatea de adaptare, răbdarea și încrederea în forțele proprii.

Arta decorativ-aplicată reprezintă disciplina cu cele mai multe oportunități de cunoaștere și de creare a compozițiilor decorative, a materialelor și a tehnicilor decorative, a modului de utilizare a acestora în spațiul ambiental etc.

Disciplina opțională se studiază în clasele a II–IV-a și este selectată din lista disciplinelor opționale din Planul-Cadru.

Arta astăzi este privită altfel, pentru că ea generează idei, transmite valori și evocă emoții. Copiii de astăzi vor constitui viitorul public al muzeelor, expozițiilor, spectacolelor, tot ei vor deveni maturii cu gustul artistic format și vor contribui la schimbarea, ameliorarea ambientului vieții.

Modalitatea de evaluare la disciplinele profilului **Arta plastică** va fi în concordanță cu Metodologia de Evaluare în învățământul extrașcolar.

ADMINISTRAREA GENERALĂ A DISCIPLINELOR

Statutul disciplinei	Disciplina	Clasa	Nr. de ore pe săptămână	Nr. ore pe an ¹
Componenta invariabilă				
Obligatorie	Desen	I	3	102
		II	3	102
		III	3	102
		IV	3	102
Obligatorie	Pictură	I	3	102
		II	3	102
		III	3	102
		IV	3	102
Obligatorie	Compoziție	I	2	68
		II	2	68
		III	2	68
		IV	2	68
Obligatorie	Istoria artelor plastice	I	1	34
		II	1	34
		III	1	34
		IV	1	34
Componenta variabilă				
Obligatorie	Arta decorativ-aplicată	I	1	34
		II	1	34
		III	1	34
		IV	1	34
Obligatorie	Sculptură/Modelaj	I	2	68
		II	2	68
		III	2	68
		IV	2	68
Obligatorie	Disciplina opțională	I	-	-
		II	1	34
		III	1	34
		IV	1	34

I. DISCIPLINA „DESEN”

¹Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

Disciplina „Desen” se definește prin varietate, care caracterizează felul în care mișcarea creionului face ca punctul să devină linie, linia – suprafață, suprafața – spațiu volumetric prin diverse procedee grafice. Punctul, linia, pata de negru sau de gri care constituie contrastul imaginii, apariția unui gest uman care exprimă forme, explică desenul ca expresie a gândirii critice, creatoare. Prin intermediul desenului, elevii pot să ordoneze, să structureze imaginar și să configureze structuri plastice complexe. La lecțiile de desen, elevii vor descoperi că imaginea plastică nu înseamnă copierea fidelă a naturii, a realității, ci exprimă sugerarea expresivă și personală a acesteia pe o suprafață bidimensională. Aceasta poate fi redată cu ajutorul elementelor de limbaj: punctul, linia, hașura, pata de negru/gri, al mijloacelor de expresie plastică: ritm, proporții, echilibru, simetrie, contraste alb-negru etc., dar și al tehnicilor specifice desenului, care se cer descoperite, cunoscute și stăpânite de către elevi prin experimentări și exerciții practice.

Disciplina dată stimulează experimentarea creării imaginilor alb-negru, aplicarea cunoștințelor în domeniul perspectivei liniare și aeriene, modelării și modulării grafice; cunoașterii tehnicilor, mijloacelor plastice și materialelor specifice desenului. Drept materiale de artă pentru toate clasele la lecțiile de desen sunt recomandate: creioanele simple, creioanele colorate, carioca, radiera, cărbunele, tușul negru/color, hârtia albă/tonată etc.

Disciplina „Desen”, studiată în cadrul profilului **Arta plastică** din clasa I, are tendința și obiectivul general trezirea interesului pentru procesul de creație artistico-plastic. Această disciplină deține rolul hotărâtor în sporirea interesului pentru creația artistico-plastică atât din perspectiva individuală, cât și din experiențele fundamentate teoretic acumulate de umanitate.

1.1. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Disciplina	Componenta	Clasele	Numărul de ore pe săptămână	Numărul de ore pe an ² la fiecare clasă	Modul de evaluare	
					Vizionări	Examen
Desen	Nucleu/ invariabilă	I-IV (V)	3	102	1	1

Repartizarea unităților de învățare pe clase

Nr. crt.	Unități de învățare (module)	Clasa I		Clasa II		Clasa III		Clasa IV	
		teor.	pract.	teor.	pract.	teor.	pract.	teor.	pract.
1	Materiale, instrumente și tehnici specifice desenului	3	27	3	15	3	15	3	12
2	Mijloace artistico-plastice și elemente de limbaj plastic	3	30	3	30	3	30	3	30
3	Desenul în diverse genuri de artă plastică	3	39	3	45	3	45	3	48
4	<i>Ore la discreția cadrului didactic</i>	3		3		3		3	
Total ore		102		102		102		102	

1.2. COMPETENȚE SPECIFICE LA DISCIPLINA „DESEN”

²Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

1. Identificarea/utilizarea materialelor, instrumentelor și a tehnicilor specifice desenului în diverse contexte, reprezentând structuri și fenomene ale naturii.
2. Exprimarea liberă a ideilor/formelor/emoțiilor prin diverse mijloace artistico-plastice și elemente de limbaj plastic, dând dovadă de gust estetic și creativitate.
3. Demonstrarea potențialului artistico-plastic în procesul de învățare/aplicare a desenului în diverse genuri de artă, valorificând imaginația în redarea spațialității pe suport plastic.
4. Transferarea abilităților/achizițiilor plastice/grafice în context educațional, social, cultural, manifestând deschidere pentru valorizarea experiențelor artistice.

1.3. MATRICEA DEZVOLTĂRII COMPETENȚELOR SPECIFICE, UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE ȘI UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE LA DISCIPLINĂ

Competențe specifice	Unități de competențe	Unități de învățare
Identificarea/utilizarea materialelor, instrumentelor și a tehnicilor specifice desenului în diverse contexte, reprezentând structuri și fenomene ale naturii.	Identificarea varietății imaginilor plastice /grafice în contextul perceperii opere de artă. Utilizarea materialelor și tehnicilor de artă specifice desenului pentru redarea structurilor și fenomenelor naturii. Diferențierea modalităților de exprimare a sentimentelor, emoțiilor în desenele proprii și în opere de artă. Explorarea materialelor și tehnicilor specifice desenului ca mijloc de redare a stărilor afective în creații vizual-plastice.	Materiale, instrumente și tehnici specifice desenului.
Exprimarea liberă a ideilor/formelor/emoțiilor prin diverse mijloace artistico-plastice și elemente de limbaj plastic, dând dovadă de gust estetic și creativitate.	Recunoașterea expresiei mijloacelor artistico-plastice și elementelor de limbaj plastic în natură și în creații de artă specifice desenului. Aplicarea tonului în desen prin linii, hașuri pentru redarea unui mesaj sugestiv. Valorizarea schiței, crochiului în amplificarea expresivității plastice a desenului. Utilizarea contrastului clarobscur, utilizând puncte, linii, hașuri în redarea unui mesaj sugestiv. Organizarea creativă a mijloacelor artistico-plastice în reprezentarea imaginilor grafice. Valorificarea observărilor proprii în reprezentări expresive, creative.	Mijloace artistico-plastice și elemente de limbaj plastic
Demonstrarea potențialului artistico-plastic în procesul de învățare/aplicare a desenului în diverse genuri de artă, valorificând imaginația în redarea spațialității pe suport plastic.	Conștientizarea existenței mesajului plastic al desenului transmis prin mijloace și procedee artistice în diferite genuri de artă. Aplicarea procedeeelor și legităților perspectivei, de transpunere a proporțiilor în reprezentarea naturii statice și a peisajului. Transpunerea atitudinii individuale de reprezentare plastică a naturii statice, peisajului etc. în diverse proiecte creative. Reprezentarea peisajului în compoziții grafice.	Desenul în diverse genuri de artă plastică

	Demonstrarea atitudinii pozitive, a interesului și a deschiderii pentru valorizarea desenului în viață și artă.	
Transferarea abilităților/achizițiilor plastice/grafice în context educațional, social, cultural, manifestând deschidere pentru valorizarea experiențelor artistice.	Implementarea experiențelor pozitive de valorizare a desenului în organizarea concursurilor/ expozițiilor/eventimentelor culturale. Utilizarea abilităților de desenare în diverse proiecte educaționale/ sociale/ culturale.	<i>Ore la discreția cadrului didactic</i>

1.4. MATRICEA DEZVOLTĂRII UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE, UNITĂȚILOR DE CONȚINUT, ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE RECOMANDATE LA DISCIPLINA „DESEN”

Clasa I		
Unități de competențe	Unități de conținut	Activități de învățare recomandate
1. Materiale, instrumente și tehnici specifice desenului		
1.1. Identificarea varietății imaginilor plastice/grafice în contextul percepției operei de artă. 1.2. Utilizarea la nivel elementar a materialelor grafice și a tehnicilor corespunzătoare.	<p>Materiale, instrumente și tehnici de artă</p> <ul style="list-style-type: none"> • Particularități și proprietăți ale materialelor pentru desen; • Materiale: creion simplu, radiera, creioane colorate, pix, carioca etc.; • Tipuri de suport pentru desen: hârtie albă, tonată, carton etc.; • Tehnici grafice. <p>Relația subiect – material – tehnică</p>	<p>Activități teoretice: Activități de studiere a particularităților creioanelor cu mină de grafit ca instrument și material pentru desen.</p> <p>Aplicații practice: Exersări cu diverse tipuri și duriități ale creioanelor simple (creion în înveliș de lemn, creioane simple mecanice etc.)</p> <p>Produce evaluabile: 4–5 lucrări practice, format A3: Joc de puncte, linii, forme în diverse materiale grafice; Compoziții grafice (format 40x50 cm sau 50x60 cm): diverse tipuri de puncte, linii, hașuri trasate cu diferite materiale grafice.</p>
2. Mijloace artistico-plastice și elemente de limbaj plastic		
2.1. Aplicarea tonului în desen prin linii, hașuri pentru redarea unui mesaj sugestiv. 2.2. Valorificarea schiței, crochiului în amplificarea expresivității plastice a desenului.	<p>Mijloace artistico-plastice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modalități de realizare a lucrărilor grafice; • Poziția suportului –vertical/orizontal; • Hașura – mijloc de modelare a formei; • Tonul. Valorația. <p>Schița și crochiul - mijloc de redare a naturii înconjurătoare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Linia modulată, tipuri de linii. 	<p>Aplicații practice: Aplicarea hașurilor pe diverse forme plane; obținerea intensității tonale a imaginii; Reprezentarea elementelor de limbaj plastic prin diverse procedee grafice, folosind instrumente și materiale specific desenului pentru a obține puncte mari și mici, linii drepte, frânte, curbe, subțiri, groase, hașuri etc.;</p> <p>Realizarea schițelor și crochiurilor după natură/ memorie.</p> <p>Produce evaluabile: portofoliul/mapa cu schițe/crochiuri, format A3 cu reprezentarea structurilor din natură (frunze, ramuri, copaci etc.) în diverse materiale grafice.</p>
3. Desenul în diverse genuri de artă plastică		
3.1. Conștientizarea mesajului plastic al desenului transmis prin	<p>Desenul în natura statică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Natura statică – gen de artă plastică; • Etapele de realizare a naturii statice; 	<p>Aplicații teoretice: Activități de cunoaștere a genului natură statică în desen: studierea reproducerilor de artă, desene, fișe didactice etc.</p>

<p>mijloace și procedee artistice în diferite genuri de artă. 3.2. Demonstrarea atitudinii pozitive, a interesului și deschiderii pentru valorizarea desenului în viață și artă.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Compunerea obiectelor în format (vertical/ orizontal). <p>Relația obiect–spațiu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Imaginile grafice; • Obiectele din jurul nostru redată în desen. 	<p>Aplicații practice: Desenarea diverselor obiecte în materiale grafice; Exerciții de compunere a obiectelor pe suprafața plastică în funcție de mărimea, caracterul și amplasarea ritmică, compunerea acestora într-o natură statică. Produce evaluabile: 1–2 lucrări plastice în creion simplu, format A3: diverse obiecte (după natură/memorie); Natură statică compusă din două obiecte de uz casnic, realizată în tehnici specifice desenului (format 40x50 cm sau 50x60 cm).</p>
<p>4. Ore la discreția cadrului didactic</p>		
<p>4.1. Organizarea unor vernisaje, expoziții de creații grafice.</p>	<p>Valorizarea desenului ca operă de artă, ca tehnică și procedeu</p>	<p>Aplicații practice: Participări la diverse concursuri de artă; Implicarea în proiecte artistice/culturale. Produce evaluabile: expoziții personale/de grup.</p>
<p>Cerințe anuale</p> <p><i>Elevul să poată:</i> Identifica diverse materiale, instrumente și tehnici specifice desenului; Aranja/compune diverse forme, obiecte într-un format anume (vertical/ orizontal); Aplica diverse tipuri de hașură pe forme plane; Identifica natura statică – gen de artă plastică; Desena diverse obiecte cu ajutorul elementelor de limbaj plastic, utilizând scheme constructive; Evalua/autoevalua opere de artă grafică, lucrările proprii.</p>		
<p>Clasa a II-a</p>		
<p>Unități de competențe</p>	<p>Unități de conținut</p>	<p>Activități de învățare recomandate</p>
<p>1. Materiale, instrumente și tehnici specifice desenului</p>		
<p>1.1. Diferențierea modalităților de exprimare a sentimentelor, emoțiilor în desenele proprii și ale colegilor. 1.2. Explorarea materialelor și tehnicilor specifice desenului ca</p>	<p>Materiale și instrumente pentru desen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materiale pentru desen: creion simplu, cărbune, sanguină și modalități de utilizare a acestora; • Particularitățile instrumentelor specifice desenului: toc cu peniță, creion mecanic etc. 	<p>Aplicații practice: Redarea diverselor stări și fenomene ale naturii cu ajutorul materialelor, instrumentelor și tehnicilor specifice desenului; Exersarea diverselor tehnici grafice și modalități de reprezentare a desenului.</p>

<p>mijloc de redare a stărilor afective în creații vizual-plastice.</p>	<p>Tehnici de artă specifice desenului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Desenul în creion simplu/colorat; • Desenul cu penița/pix gel; • Desenul în cărbune, sanguină etc. 	<p>Produse evaluabile: portofoliul/mapa cu schițe/crochiuri în diverse materiale grafice, format A3, cu reprezentarea structurilor din natură (copaci, frunze, peisaje etc.)</p>
<p>2. Mijloace artistico-plastice și elemente de limbaj plastic</p>		
<p>2.1. Reprezentarea creativă a mijloacelor artistico-plastice în imagini grafice. 2.2. Valorificarea observărilor proprii în reprezentări grafice expresive și creative.</p>	<p>Elemente de limbaj plastic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Punctul și rolul lui constructiv; • Punctul decorativ; • Linia și rolul ei constructiv; • Diversitatea liniilor; • Linia modificată; • Linia modulată; • Forma. 	<p>Aplicații teoretice: Discuții despre mesajele artistico-plastice în desenele marilor graficieni. Aplicații practice: Activități de explorare și aplicare a expresivității elementelor de limbaj plastic (puncte, linii, forme etc.) în comunicarea mesajelor artistico-plastice; Expresivitățile punctelor grafice; Modularea/ modelarea liniilor; Distingerea proceselor de obținere a formelor. Produse evaluabile: 4–6 lucrări plastice, format A3: draperii și corpuri geometrice (cilindru, con, cub, sferă etc.) desenate în creion simplu.</p>
<p>3. Desenul în diverse genuri de artă plastică</p>		
<p>3.1. Aplicarea procedeelor și legităților perspectivei, de transpunere a proporțiilor în reprezentarea naturii statice. 3.2. Transpunerea atitudinii individuale de reprezentare plastică a naturii statice în diverse proiecte creative.</p>	<p>Natura statică academică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noțiuni generale despre natura statică academică; • Proporții și proporționare; • Texturi și structuri. <p>Clarobscurul</p> <ul style="list-style-type: none"> • Procede de reprezentare a volumului obiectelor pe suprafață plană. 	<p>Aplicații practice: Analiza obiectelor înconjurătoare, gruparea obiectelor în naturi statice tematice; Identificarea expresivității naturii statice în arta națională și universală; Exersarea procedeelor de realizare a naturii statice academice; Realizarea imaginilor cu aplicarea clarobscurului, reprezentarea volumului. Produse evaluabile: 2–3 lucrări plastice, formatul A3: diverse obiecte, placă din ghips reprezentate în creion simplu; Natură statică compusă din 2–3 obiecte (format 40x50 cm sau 50x60 cm).</p>
<p>4. Ore la discreția cadrului didactic</p>		

4.1. Utilizarea abilităților practice de desen în diverse proiecte educaționale/ sociale/ culturale.	Valorizarea desenului ca operă de artă, ca tehnică și procedeu	Aplicații practice: Participări la diverse concursuri de artă; Implicarea în proiecte artistice/culturale. Produse evaluabile: expoziții personale/de grup.
Cerințe anuale		
<i>Elevul să poată:</i>		
Utiliza diverse materiale (tuș, cărbune etc.), instrumente și tehnici specifice desenului;		
Aplica mijloacele artistico-plastice și elementele de limbaj plastic în propriile desene;		
Comenta în termeni specifici o tehnică sau o operă grafică;		
Aplica perspectiva liniară în realizarea diverselor obiecte pe suport plastic;		
Stabili proporțiile dintre părțile componente ale naturii statice;		
Evalua/autoevalua opere de artă grafică, lucrările proprii.		
Clasa a III-a		
Unități de competențe	Unități de conținut	Activități de învățare recomandate
1. Materiale, instrumente și tehnici specifice desenului		
1.1. Utilizarea materialelor și tehnicilor de artă specifice desenului pentru redarea structurilor și fenomenelor naturii. 1.2. Explorarea materialelor grafice și a tehnicilor corespunzătoare în diverse aplicații practice.	Materiale și instrumente pentru desen <ul style="list-style-type: none"> • Creioanele simple: proprietăți, tipuri, durități, marcarea acestora; • Radiera: proprietăți, tipuri, efecte specifice; • Hârtia, cartonul: tipuri și specificații. Tehnici specifice desenului <ul style="list-style-type: none"> • Desenul în creion simplu; • Desenul cu penița/pix gel; • Desenul în cărbune, sanguină; • Tehnici mixte. 	Aplicații practice: Exersări, experimentări cu instrumente și materiale grafice pentru a obține: peisaje rurale/urbane, peisaje cu elemente de arhitectură, elemente arhitecturale separate etc.; Activități practice cu utilizarea perspectivei liniare; Desenarea diverselor structuri din natură în materiale și tehnici grafice. Produse evaluabile: portofoliul/mapa cu schițe/crochiuri cu reprezentarea structurilor din natură (elemente arhitecturale etc.) în diverse materiale grafice, format A3.
2. Mijloace artistico-plastice și elemente de limbaj plastic		
2.1. Explorarea calităților constructive și decorative ale formei.	Forma - element al limbajului plastic <ul style="list-style-type: none"> • Forma plană și cea volumetrică; • Forma geometrică, realistă, spontană, etc. 	Aplicații practice: Desenarea formelor plate /sugerarea volumului în diverse materiale și tehnici de artă;

2.2. Transpunerea atitudinii individuale de reprezentare a formelor în lucrările proprii.	Forma și hașura <ul style="list-style-type: none"> • Tipuri de hașură; • Tehnica aplicării hașurilor pe formă. 	Exersări ale procedeelor de reprezentare a contrastelor de forme. Produse evaluabile: 4–6 lucrări plastice, format A3: obiecte de uz casnic de diferite texturi, peisaje, schițe de chipuri umane etc., desenate în creion simplu.
3. Desenul în diverse genuri de artă plastică		
3.1. Reprezentarea naturii statice cu aplicarea unor tendințe moderne în desen. 3.2. Reprezentarea peisajului în compoziții grafice.	Natura statică în desen <ul style="list-style-type: none"> • Natura statică în diverse tehnici și materiale grafice; • Natura statică redată prin prisma curentelor artistice. Peisajul în desen <ul style="list-style-type: none"> • Noțiuni generale despre peisaj ca gen de artă plastică; • Linia, punctul, hașura în redarea structurilor din natură. 	Aplicații practice: Studii după natură: obiecte de uz casnic (forme și materiale variate); Modificarea structurilor naturale în funcție de schimbarea poziției liniei orizontului (nivelul ochilor/mai sus/mai jos) în natură statică și în peisaj. Produse evaluabile: 2–3 lucrări plastice în format A3: (peisaje, rozetă, corpuri geometrice din ghips) realizate în diverse materiale grafice; natură statică cu placă din ghips și mulaje/ pasări (formatul 40x50 cm sau 50x60 cm).
4. Ore la discreția cadrului didactic		
4.1. Colaborarea în cadrul participării la evenimente extrașcolare de promovare a artelor grafice.	Valorizarea desenului ca operă de artă, ca tehnică și procedeu	Aplicații practice: Participări la diverse concursuri de artă; Implicarea în proiecte artistice/culturale. Produse evaluabile: expoziții personale/de grup.
Cerințe anuale <i>Elevul să poată:</i> Mânui cu dibăcie diverse materiale, instrumente, tehnici specifice desenului; Diferența 2–3 tehnici, opere de artă plastică specifice graficii; Reda perspectiva liniară și cea aeriană; Stabili proporțiile dintre părțile componente ale obiectelor; Reprezenta naturi statice, peisaje în diverse maniere; Aplica hașuri ordonate în vederea redării spațialității: natură statică/peisaj/planuri/structuri etc.; Evalua/autoevalua opere de artă grafică, desene ale colegilor, lucrările proprii.		
Clasa a IV-a		

Unități de competențe	Unități de conținut	Activități de învățare recomandate
1. Materiale, instrumente și tehnici specifice desenului		
<p>1.1. Selectarea materialelor, instrumentelor și tehnicilor moderne de artă grafică pentru accentuarea expresivității desenului.</p> <p>1.2. Distingerea trăsăturilor specifice ale materialelor, instrumentelor și tehnicilor grafice în creații vizual-plastice.</p>	<p>Materiale și instrumente pentru desen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Creion simplu, creioane colorate, carioca, hârtie, carton, pixuri, peniță, cărbune, sanguină, pastel etc. <p>Tehnici specifice desenului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Desenul în creion simplu; • Desenul cu penița/pix gel; • Desenul în creioane colorate/carioca; • Desenul în cărbune, sanguină, pastel; • Tehnici mixte. 	<p>Aplicații practice: Aplicarea tehnicilor și materialelor specifice desenului în reprezentarea elementelor de limbaj vizual-plastic.</p> <p>Produce evaluabile: portofoliul/mapa cu schițe/crochiuri în diverse materiale grafice, format A3, cu reprezentarea structurilor din natură; subiecte la discreția cadrului didactic sau la liberă alegere.</p>
2. Mijloace artistico-plastice și elemente de limbaj plastic		
<p>2.1. Recunoașterea expresiei mijloacelor artistico-plastice și elementelor de limbaj plastic în natură și creații de artă specifice desenului.</p> <p>2.2. Conștientizarea existenței mesajului plastic transmis prin mijloace și procedee artistice specifice desenului.</p>	<p>Procedee ale expresivității artistico-plastice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Perspectiva liniară și aeriană; • Proportia; • Proporționarea; • Simetria. <p>Contrastul clarobscur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trepte tonale între alb și negru. 	<p>Aplicații practice: Activități de aplicare a mijloacelor artistico-plastice în redarea expresivității lucrărilor plastice: perspectiva (unghi de vedere, aproape-depart, întunecat-luminos), proporția (mare-mic) etc.</p> <p>Produce evaluabile: 4–6 lucrări plastice, format A3: subiecte la alegere cu aplicarea mijloacelor artistico-plastice.</p>
3. Desenul în diverse genuri de artă plastică		
<p>3.1. Realizarea desenelor specifice diverselor genuri de artă plastică.</p> <p>3.2. Aprecierea expresivității elementelor de limbaj vizual-plastic în lucrările proprii și opere de artă.</p>	<p>Natura statică – gen de artă plastic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Natura statică tematică; <p>Peisaj – gen de artă plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tipuri de peisaj; • Peisaje redade prin diverse tehnici și materiale grafice. <p>Chipul omului în desen</p>	<p>Aplicații teoretice: Studierea capodoperelor grafice/ autorilor acestora în arta universală și națională.</p> <p>Aplicații practice: Desenarea naturilor statice, peisajelor în diverse tehnici și materiale de artă; Schițe, crochiuri cu reprezentarea chipului uman; Completarea portofoliului/mapei cu schițe ce reprezintă grupuri de oameni.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Noțiuni generale despre portret, figura umană, proporții și proporționare. 	Produse evaluabile: 4–5 lucrări practice, formatul A3: naturi statice, peisaje, schițe de oameni etc.; Natură statică compusă din 3–4 obiecte și/sau Peisaj în tehnică grafică la alegere (format 40x50 cm sau 50x60 cm).
4. Ore la discreția cadrului didactic		
4.1. Implementarea experiențelor pozitive de valorizare a desenului în organizarea concursurilor/ expozițiilor/evenimentelor culturale.	Valorizarea desenului ca operă de artă, ca tehnică și procedeu	Aplicații practice: Participări la diverse concursuri de artă; Implicarea în proiecte artistice/culturale. Produse evaluabile: expoziții personale/de grup.
Cerințe anuale		
<i>Elevul să poată:</i> Mânui excelent diverse materiale, instrumente și tehnici specifice desenului; Descrie diverse tehnici, opere de artă plastică specifice graficii; Aplica deprinderile acumulate în desen la redarea subiectelor propuse, demonstrând grad înalt de artistism; Completa portofoliul/mapa cu desene, schițe, crochiuri, modele etc.; Evalua/autoevalua opere de artă grafică, desene ale colegilor, lucrările proprii.		

II. DISCIPLINA „PICTURĂ”

Pictura este disciplina care ajută elevii să observe frumosul și armonia lumii înconjurătoare prin intermediul culorilor. Conceptele esențiale ale disciplinei sunt **culoarea** ca componentă-cheie în pictură, **materialele specifice** (acuarela, guașa, culori de acril, tempera, culori de ulei etc.), **instrumentele** (pensula, penelul, paleta etc.) aplicate pe un **suport bidimensional** (hârtie, carton, pânză, lemn etc.), cu ajutorul cărora se obțin expresivități plastice cromatice.

Această disciplină are o importanță majoră, deoarece ține de toate domeniile artei plastice, artelor decorative și designului. Cunoașterea picturii constituie principala condiție pe care absolventul unei școli de artă/arte plastice trebuie să o posede, pentru a produce și crea valori în arta plastică. Disciplina îi ajută pe micii viitori artiști să conștientizeze actul de creație ca demers important în educația artistico-plastică, să aplice culoarea în redarea formelor sau în crearea unei stări afective, să perceapă mai profund operele de artă pictate. Pictura deține rolul hotărâtor în înzestrarea elevilor cu cunoștințe trainice, deprinderi practice, capacități de înțelegere profundă a noțiunilor fundamentale de culoare, a legităților, principiilor, metodelor și procedeele de efectuare a unei picturi. Principalele genuri ale picturii, precum natura statică, peisajul, portretul, devin și unități de conținut în desfășurarea procesului instructiv-educativ al disciplinei. Astfel, natura statică care este reprezentarea prin linie sau culoare a unui grup de obiecte având în general, drept model, realitatea. **Paginarea** (aranjarea în format), **proporționarea** (compararea mărimilor obiectelor), **echilibrul compozițional și culoarea** constituie etapele în cadrul cărora se realizează o natură statică în pictură. Procedeele picturii în tehnica acuarelei, precum fluidizarea, fuzionarea și transparența culorilor, constituie baza orelor practice ale elevilor începând cu clasa I, fiind completate cu cunoașterea de către elevi a amestecurilor fizice, a monocromiei, nuanțării, a gamelor și contrastelor cromatice, practicate în culori acrilice, guașe etc. Pentru formarea competențelor specifice ale disciplinei date este important să se formeze legături dintre toate disciplinele profilului **Arta plastică**, fiind asigurată corelarea între teorie și practică.

2.1. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Disciplina	Componenta	Clasele	Numărul de ore pe săptămână	Numărul de ore pe an ³ la fiecare clasă	Modul de evaluare	
					Vizionări	Examen
Pictura	Nucleu/ invariabilă	I–IV (V)	3	102	1	1

³Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

Repartizarea unităților de învățare pe clase

Nr. crt.	Unități de învățare (module)	Clasa I		Clasa II		Clasa III		Clasa IV	
		teor.	pract.	teor.	pract.	teor.	pract.	teor.	pract.
1	Materiale, instrumente și tehnici de artă specifice picturii	3	24	3	15	3	15	3	12
2	Mijloace artistico-plastice și elemente de limbaj plastic	3	30	3	24	3	24	3	24
3	Pictura în diverse genuri de artă plastică	3	36	3	51	3	51	3	54
4	<i>Ore la discreția cadrului didactic</i>	3		3		3		3	
Total ore		102		102		102		102	

2.2. COMPETENȚE SPECIFICE LA DISCIPLINA „PICTURĂ”

1. Identificarea materialelor, instrumentelor specifice picturii în diverse contexte, manifestând spontaneitate în activități inovative.
2. Exprimarea liberă a ideilor/ experiențelor/ emoțiilor prin aplicarea tehnicilor de artă specifice picturii, dând dovadă de gust estetic și creativitate.
3. Utilizarea mijloacelor artistico-plastice și elementelor de limbaj plastic specifice picturii în contexte variate, demonstrând interes pentru frumosul din viață și artă.
4. Demonstrarea potențialului artistico-plastic în procesul de învățare/ aplicare a picturii în diverse genuri de artă plastică, valorificând imaginația în aplicarea culorilor pe suport plastic.
5. Transferarea abilităților/achizițiilor plastice picturale în context educațional, social, cultural, manifestând deschidere pentru valorizarea experiențelor artistice.

2.3. MATRICEA DEZVOLTĂRII COMPETENȚELOR SPECIFICE, UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE ȘI UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE LA DISCIPLINĂ

Competențe specifice	Unități de competențe	Unități de învățare
Identificarea materialelor, instrumentelor specifice picturii în diverse contexte, manifestând spontaneitate în activități inovative.	Identificarea varietății imaginilor plastice picturale în contextul comunicării cu opere de artă. Utilizarea materialelor și instrumentelor de artă specifice picturii pentru redarea structurilor și fenomenelor naturii în culoare. Explorarea materialelor, instrumentelor specifice picturii pentru obținerea efectelor spontane picturale.	Materiale, instrumente și tehnici de artă specifice picturii
Exprimarea liberă a ideilor/experiențelor/ emoțiilor prin aplicarea tehnicilor de artă specifice	Utilizarea materialelor și tehnicilor de artă specifice picturii pentru redarea structurilor și fenomenelor naturii în culoare. Experimentarea amestecului de culori în tratarea picturală a imaginii.	Materiale, instrumente și tehnici de artă specifice picturii

picturii, dând dovadă de gust estetic și creativitate.	Valorificarea observărilor proprii în reprezentări expresive cromatice, creative în lucrări picturale prin diverse tehnici de artă.	
Utilizarea mijloacelor artistico-plastice și elementelor de limbaj plastic specifice picturii în contexte variate, demonstrând interes pentru frumosul din viață și artă.	Recunoașterea expresiei elementelor de limbaj plastic specifice picturii în lucrările proprii și creații de artă. Aplicarea mijloacelor artistico-plastice, legităților de reprezentare a spațiului în pictură și procedeele de reprezentare a elementelor de limbaj plastic în transmiterea ideilor, emoțiilor, sentimentelor. Conștientizarea existenței mesajului plastic transmis prin mijloace și procedee artistice specifice picturii. Aprecierea expresivității elementelor de limbaj vizual-plastic în lucrări proprii și în opere de artă.	Mijloace artistico-plastice și elemente de limbaj plastic
Demonstrarea potențialului artistico-plastic în procesul de învățare/aplicare a picturii în diverse genuri de artă plastică, valorificând imaginația în aplicarea culorilor pe suport plastic.	Identificarea mesajului plastic al tabloului pictat, transmis prin mijloace și procedee artistice în diferite genuri de artă plastică. Aplicarea mijloacelor artistico-plastice în reprezentarea naturii statice, peisajului etc. Demonstrarea potențialului artistico-plastic, a interesului și a deschiderii pentru valorizarea picturii în lucrările proprii.	Pictura în diverse genuri de artă plastică
Transferarea abilităților/achizițiilor plastice picturale în contexte educaționale, sociale, culturale, manifestând deschidere pentru valorizarea experiențelor artistice.	Transpunerea atitudinii individuale de aplicare a culorilor în diverse proiecte creative. Utilizarea abilităților practice din domeniul picturii la diverse proiecte în contexte educaționale/ sociale/ culturale. Implementarea experiențelor pozitive de valorizare a picturii în organizarea expozițiilor/ evenimentelor culturale.	<i>Ore la discreția cadrului didactic</i>

2.4. MATRICEA DEZVOLTĂRII UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE, UNITĂȚILOR DE CONȚINUT, ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE RECOMANDATE LA DISCIPLINA „PICTURĂ”

Clasa I		
Unități de competențe	Unități de conținut	Activități de învățare recomandate
1. Materiale, instrumente și tehnici de artă specifice picturii		
<p>1.1. Utilizarea materialelor și instrumentelor de artă specifice picturii pentru redarea ideilor, emoțiilor în culoare.</p> <p>1.2. Explorarea materialelor, instrumentelor specifice picturii în obținerea efectelor picturale.</p>	<p>Materiale, instrumente și tehnici specifice picturii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materiale: acuarele, guașe, culori acrilice, hârtie, pânză etc.; • Instrumente: penel, pensulă, paletă, cuțit de paletă etc. <p>Tehnici de pictură</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pictură în acuarelă/guașe; • Pictură pe fundal umed; • Pictură în straturi; • Monotipia; • Aplicarea petelor picturale/ decorative. 	<p><i>Aplicații teoretice:</i> Însușirea materialelor, instrumentelor și tehnicilor de artă specifice picturii.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> Realizarea imaginilor plastice în culoare: structuri simple vegetale și animale (frunze, flori, copaci, păsări etc.); Pictarea diverselor fenomene naturale (ploaie, soare etc.) în acuarele sau guașe.</p> <p><i>Produce evaluabile:</i> 4–5 lucrări plastice, format A3: Structuri și fenomene ale naturii; Joc de puncte, linii, forme în culoare.</p>
2. Mijloace artistico-plastice și elemente de limbaj plastic		
<p>2.1. Determinarea varietății imaginilor plastice picturale în contextul comunicării cu opere de artă.</p> <p>2.2. Aplicarea mijloacelor artistico-plastice în reprezentarea naturii statice, peisajului etc.</p>	<p>Culoarea în viața omului și în artă</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utilizarea mijloacelor plastice în pictură; • Culorile și modalitățile de expresie. <p>Cercul cromatic. Variabilitatea culorilor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Culori primare; • Culori binare; • Culori calde/reci; • Nonculori. 	<p><i>Aplicații teoretice:</i> Observarea și descrierea proprietăților culorilor primare, calde/reci, nonculorilor.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> Exersarea proceselor de obținere a culorilor binare; Aplicarea culorilor în diverse tehnici.</p> <p><i>Produce evaluabile:</i> portofoliul/mapa cu studii de peisaje în culoare, format A3, structuri din natură (frunze, flori, ramuri, copaci, etc.) în culoare.</p>
3. Pictura în diverse genuri de artă plastică		
<p>3.1. Identificarea mesajului plastic al tabloului pictat,</p>	<p>Pictura în diverse genuri de artă plastică</p>	<p><i>Aplicații practice:</i></p>

transmis prin mijloace și procedee artistice în diferite genuri de artă plastică. 3.2. Explorarea culorilor ca mijloc de redare a stărilor afective în creații vizual-plastice.	<ul style="list-style-type: none"> Natura statică; Peisaj. Concept realist Concept decorativ	Distingerea procedeelelor de compunere a naturii statice/peisajului; Amestecuri de culori/ nonculori; Observarea și descrierea conceptelor: realist/ decorativ de redare a naturii statice/ peisajului. Produse evaluabile: natură statică compusă din obiecte de uz casnic în tehnici specifice picturii (format 40x50 cm sau 50x60 cm).
4. Ore la discreția cadrului didactic		
4.1. Transpunerea atitudinii individuale de aplicare a culorilor în diverse proiecte creative.	Valorizarea picturii ca operă de artă, ca tehnică și procedeu de redare a emoțiilor cu ajutorul culorilor	Aplicații practice: Activități de promovare a lucrărilor pictate; Participări la diverse concursuri de artă. Produse evaluabile: expoziții personale/de grup.
Cerințe anuale		
<i>Elevul să poată:</i> Identifica diverse materiale, instrumente, tehnici specifice picturii; Utiliza denumirea corectă a culorilor; Indica aranjarea culorilor pe cercul cromatic; Obține culori binare prin amestec fizic și utiliza în propriile lucrări; Recunoaște 2–3 tehnici de pictură, opere celebre de pictură și conceptul realizării acestora; Evalua/autoevalua opere de pictură, lucrările proprii.		
Clasa a II-a		
Unități de competențe	Unități de conținut	Activități de învățare recomandate
1. Materiale, instrumente și tehnici de artă specifice picturii		
1.1. Utilizarea materialelor și tehnicilor de artă specifice picturii pentru redarea structurilor și fenomenelor naturii în culoare. 1.2. Experimentarea amestecului de culori în tratarea picturală a imaginii.	Materiale, instrumente și tehnici de artă <ul style="list-style-type: none"> Particularități și proprietăți ale instrumentelor și materialelor pentru pictură (acuarelă, guașă, tempera, culori de acril, suporturi plastice, pensule de diverse dimensiuni, tipuri, calități etc.) 	Aplicații practice: Exersări și experimentări în diverse materiale și tehnici picturale: pictură pe foaia umezită, pictură în straturi pe foaie uscată, pictură în guașe etc. Produse evaluabile: 4–6 lucrări plastice, format A3. Pictură: draperii, diverse obiecte; Exersări cromatice (acuarelă, guașe, tempera, culori de acril).

2. Mijloace artistico-plastice și elemente de limbaj plastic		
<p>2.1. Aplicarea mijloacelor artistico-plastice, legităților de reprezentare a spațiului în pictură în transmiterea ideilor, emoțiilor, sentimentelor.</p> <p>2.2. Conștientizarea existenței mesajului plastic transmis prin mijloace și procedee artistice specifice picturii.</p>	<p>Tușa/pata de culoare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Specificul utilizării elementelor de limbaj plastic în pictură (puncte, linii, pete cromatice și decorative). <p>Cercul cromatic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Culorile spectrului solar. <p>Amestecuri cromatice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fuzionarea. 	<p>Aplicații practice: Aplicarea tușelor/petelor de culoare în lucrări plastice; Însușirea culorilor: denumirea, aranjarea acestora pe cercul cromatic; Fuzionarea liberă a culorilor: efecte cromatice spontane. Produce evaluabile: portofoliul/mapa cu studii în culoare, structuri din natură (plante, flori, diverse peisaje etc.), format A3.</p>
3. Pictura în diverse genuri de artă plastică		
<p>3.1. Demonstrarea potențialului artistico-plastic, interesului și deschiderii pentru valorizarea picturii în lucrările proprii.</p>	<p>Natură statică. Tratare picturală</p> <ul style="list-style-type: none"> • Etape de realizare a naturii statice în culoare; • Elemente peisagiste etc. <p>Natura statică. Tratarea decorativă</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tratarea decorativă a suprafețelor plastice; • Abstractizarea/geometrizarea/stilizarea formelor în culoare. 	<p>Aplicații practice: Determinarea culorilor obiectelor din jurul nostru; Gruparea obiectelor în naturi statice tematice; Exersarea etapelor de pictură a naturii statice; Identificarea expresivității naturii statice în arta națională și universală. Produce evaluabile: natură statică în diverse tehnici specifice picturii (format 40x50 cm sau 50x60 cm).</p>
4. Ore la discreția cadrului didactic		
<p>4.1. Utilizarea abilităților practice din domeniul picturii la diverse proiecte în context educațional/social/cultural.</p>	<p>Valorizarea picturii ca operă de artă, ca tehnică și procedeu de redare a emoțiilor cu ajutorul culorilor</p>	<p>Aplicații practice: Activități de promovare a lucrărilor pictate; Participări la diverse concursuri de artă. Produce evaluabile: expoziții personale/de grup.</p>
<p>Cerințe anuale</p>		
<p><i>Elevul să poată:</i> Utiliza diverse materiale, instrumente și tehnici specifice picturii; Cunoaște mijloace/elemente de limbaj plastic în pictură: culoarea, puncte, linii cromatice și decorative; Aplica culorile, utilizând modalitățile de expresie a acestora; Descrie tehnici, opere de artă plastică specifice picturii în termeni specifici de artă plastică; Evalua/autoevalua opere de pictură, lucrările proprii.</p>		

Clasa a III-a		
Unități de competențe	Unități de conținut	Activități de învățare recomandate
1. Materiale, instrumente și tehnici de artă specifice picturii		
1.1. Utilizarea materialelor și tehnicilor de artă specifice picturii pentru redarea expresivităților cromatice.	Materiale și instrumente pentru pictură <ul style="list-style-type: none"> • Proprietăți și particularități. Tehnici specifice picturii <ul style="list-style-type: none"> • Tehnica picturii în guașe; • Tehnica picturii în acuarelă pe suport uscat; • Tehnica picturii în acuarelă pe suport umed; • Tehnica picturii în straturi (guașă/acuarelă, temperă, culori acrilice). 	Aplicații practice: Explorarea proprietăților materialelor, instrumentelor specifice picturii (tipuri de pensule, tipuri de vopsele); Experimentarea diverselor tehnici de pictură, redarea în culoare a naturilor statice, peisajelor. Produce evaluabile: portofoliul/mapa cu studii în culoare, format A3, cu reprezentarea structurilor din natură (peisaje rurale/urbane, elemente arhitecturale etc.)
2. Mijloace artistico-plastice și elemente de limbaj plastic		
2.1. Crearea lucrărilor plastice picturale cu aplicarea tonului și nuanțelor cromatice. 2.2. Identificarea semnificației culorilor în propriile lucrări și în opere de artă.	Clasificarea culorilor <ul style="list-style-type: none"> • Tonul culorilor. Amestecul culorilor cu alb și negru; • Extragerea tonurilor de culoare; • Dominanta cromatică; • Monocromia; • Nuanțe; • Game cromatice; • Semnificații cromatice. 	Aplicații practice: Utilizarea mijloacelor artistico-plastice și a elementelor de limbaj plastic în realizarea creativă a picturii; Realizarea diverselor subiecte în gamă caldă/ rece/acromatică; Exersări în obținerea nuanțelor. Produce evaluabile: 4–6 lucrări plastice, format A3: Obiecte de uz casnic pictate în diverse tehnici; peisaje, chipuri umane realizate în culoare.
3. Pictura în diverse genuri de artă plastică		
3.1. Reprezentarea naturii statice și a peisajului în pictură. 3.2. Aprecierea valorică a creațiilor picturale în diverse genuri de artă plastică.	Natura statică. Peisaj <ul style="list-style-type: none"> • Evidențiere prin culoare a elementelor importante și a planurilor; • Schimbarea luminescenței (intensității) culorilor. Relația între culoare și spațiu	Aplicații practice: Studiul culorilor și picturii în reprezentarea unei naturi statice/peisajului; Determinarea culorilor pentru lumină/umbră, efectul termodinamic al culorilor. Produce evaluabile: natură statică cu obiecte de diverse texture, realizată în materiale specifice picturii, format A3;

	<ul style="list-style-type: none"> Perspectiva aeriană. 	Natură statică în diverse tehnici picturale (format 40x50 cm sau 50x60 cm).
4. Ore la discreția cadrului didactic		
4.1. Colaborarea în cadrul participării la evenimente extrașcolare de promovare a picturii.	Valorizarea picturii ca operă de artă, ca tehnică și procedeu de redare a emoțiilor cu ajutorul culorilor	Aplicații practice: Activități de promovare a lucrărilor pictate; Participări la diverse concursuri de artă. Produce evaluabile: expoziții personale/de grup.
Cerințe anuale		
<p><i>Elevul să poată:</i> Mânui diverse materiale, instrumente, tehnici specifice picturii pentru realizarea diverselor efecte picturale; Aplica modalități/procedee de obținere a tușelor și a petelor de culoare (picturale/ decorative); Reda structuri și fenomene ale naturii prin intermediul diverselor tehnici și maniere de artă specifice picturii; Analiza tehnici, opere de artă plastică specifice picturii; Evalua/autoevalua opere de pictură, lucrări ale colegilor, lucrările proprii.</p>		
Clasa a IV-a		
Unități de competențe	Unități de conținut	Activități de învățare recomandate
1. Materiale, instrumente și tehnici de artă specifice picturii		
1.1. Valorificarea observărilor proprii în reprezentări expresive cromatice, creative prin diverse tehnici de artă.	Tehnici moderne de pictură <ul style="list-style-type: none"> Tehnici mixte; Tehnica picturii cu cuțitul de paletă; Pictura cu diverse pseudoinstrumente. Modalități de exprimare a mesajului artistic în pictură	Aplicații practice: Pictarea structurilor și fenomenelor naturii în diverse tehnici, stiluri și maniere; Exersarea procedeele de reprezentare a picturii în tehnici mixte. Produce evaluabile: portofoliul/mapa cu studii în culoare, structuri din natură (subiecte la discreția cadrului didactic sau la liberă alegere) în diverse tehnici de pictură, format A3.
2. Mijloace artistico-plastice și elemente de limbaj plastic		
2.1. Recunoașterea elementelor de limbaj plastic specifice picturii în lucrările proprii și în creații de artă.	Culoarea și contrastele cromatice <ul style="list-style-type: none"> Contrastul cald-rece; Contrastul de calitate/cantitate; Contrastul de ton; 	Aplicații teoretice: Cercetarea contrastelor: interrelații, armonie, echilibru în natură și în spațiul plastic. Aplicații practice: Crearea imaginilor plastice cu aplicarea contrastelor:

<p>2.2. Explorarea contrastelor cromatice pentru sporirea intensității expresivității picturale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Contrastul complementar. <p>Armonia culorilor și formelor Relația formă-culoare</p>	<p><i>cald-rece</i> (reprezentarea efectului termodinamic al culorilor); <i>de calitate</i> (evidențierea intensității culorii pure, alăturată unei culori palide); <i>de cantitate</i> (cantitatea, suprafața unei culori dominante); <i>de ton</i> (divergențele de valoare/ luminozitate); <i>complementar</i> (juxtapunerea culorilor complementare). Produse evaluabile: 4–6 lucrări plastice, format A3: subiecte la alegere cu aplicarea contrastelor de culoare.</p>
<p>3. Pictura în diverse genuri de artă plastică</p>		
<p>3.1. Aprecierea expresivității elementelor de limbaj vizual-plastic, specifice picturii, în lucrări proprii și în opere de artă. 3.2. Valorificarea capodoperelor din pictura universală și națională.</p>	<p>Pictura în diverse maniere și curente artistice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Natură statică în pictură; • Peisajul în pictură; • Noțiuni generale despre chipul omului în pictură. 	<p>Aplicații practice: Determinarea culorilor obiectelor, mediului înconjurător și aplicarea legităților clarobscurului în redarea planurilor (aproape/departate, clar/estompat etc.); Exersări de redare a portretului, a corpului uman. Produse evaluabile: 3–4 lucrări plastice, format A3, studii în culoare care reprezintă grupuri de oameni; natură statică compusă din 3–4 obiecte, tehnica de pictură – la alegere (format 40x50 cm sau 50x60 cm).</p>
<p>4. Ore la discreția cadrului didactic</p>		
<p>4.1. Implementarea experiențelor pozitive de valorizare a picturii în organizarea expozițiilor/ evenimentelor culturale.</p>	<p>Valorizarea picturii ca operă de artă, ca tehnică și procedeu de redare a emoțiilor cu ajutorul culorilor</p>	<p>Aplicații practice: Activități de promovare a lucrărilor pictate; Participări la diverse concursuri de artă. Produse evaluabile: expoziții personale/de grup.</p>
<p>Cerințe anuale</p> <p><i>Elevul să poată:</i> Mânui cu dibăcie diverse materiale, instrumente, tehnici specifice picturii; Aplica deprinderile acumulate în pictură la redarea subiectelor propuse; Explora modalități de exprimare a mesajului artistico-plastic în pictură; Analiza tehnici, opere de artă plastică specifice picturii; Evalua/autoevalua opere de pictură, lucrări ale colegilor, lucrările proprii.</p>		

III. DISCIPLINA „COMPOZIȚIE”

În domeniul artelor plastice, compoziția reprezintă elementul fundamental. În cadrul disciplinei *Compoziție* se va studia organizarea expresivă a spațiului plastic, care necesită din partea elevilor cunoștințe temeinice legate de relația dintre forme și semnificația lor. Legătura formelor în imagine se face pentru a evidenția un conținut, a impune o structură plastică, a crea tensiune sau liniște în lucrare. Prin ordonarea și organizarea relațiilor esențiale ale elementelor de limbaj plastic ia naștere o formă totală, un tot unitar, o configurație numită *compoziție plastică*.

Compoziție (din latină – *compositio*) înseamnă aranjament, compus, unitate a formelor (semne iconice sau abstracte) și a spațiilor (intervalelor) dintre ele, obținută aparent spontan, pe baza unei idei plastice de dispunere-ordonare a acestora. Compoziția este disciplină, dar și genul de artă care valorifică cel mai mult capacitatea creativă a elevilor. Studiul compoziției în școlile de arte/arte plastice implică un traseu metodic și sistematic, în care o idee adună căutările compoziționale spre un scop final – compoziția plastică. Cunoscând elementele de limbaj plastic, mijloacele de expresie specifice, motivele decorative și semnificația lor, tehnicile și materialele de lucru, schemele compoziționale, elevii vor putea realiza diferite tipuri de compoziții, cum ar fi: compoziție deschisă, închisă, statică, dinamică, volumetrică etc. La prima etapă, elevii vor fi inițiați în schemele compoziționale, pentru a le putea aplica în procesul realizării diferitor subiecte. Astfel, li se va explica că schema compozițională este structura, esența compoziției din punctul de vedere al formei de ansamblu și se bazează pe anumite linii direcționale, linii de forță pe care se construiește întreaga compoziție. *Compoziția* ca disciplină se va studia din clasa I până în clasa a IV–(V)-a, iar la crearea compozițiilor plastice se vor utiliza materiale, instrumente și tehnici de artă specifice disciplinelor *Desen, Pictură, Arta decorativă și Sculptură*.

3.1. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Disciplina	Componenta	Clasele	Numărul de ore pe săptămână	Numărul de ore pe an ⁴ la fiecare clasă	Modul de evaluare	
					Vizionări	Examen
Compoziție	Nucleu/ invariabilă	I – IV (V)	2	68	1	1

Repartizarea unităților de învățare pe clase

Nr. crt.	Unități de învățare (module)	Clasa I		Clasa II		Clasa III		Clasa IV	
		teor.	pract.	teor.	pract.	teor.	pract.	teor.	pract.
1	Procedee artistico-plastice	2	10	2	10	2	10	2	10
2	Structuri compoziționale	2	20	2	10	2	10	2	10
3	Compoziția figurativă/ nonfigurativă	2	30	2	40	2	40	2	40
4	<i>Ore la discreția cadrului didactic</i>	2		2		2		2	
	Total ore	68		68		68		68	

⁴Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

3.2. COMPETENȚE SPECIFICE LA DISCIPLINA „COMPOZIȚIE”

1. Identificarea/utilizarea procedeelor artistico-plastice în compoziție, în vederea organizării spațiului plastic, demonstrând interes pentru creațiile din arta plastică.
2. Reprezentarea ideilor/experiențelor/emoțiilor prin aplicarea structurilor compoziționale în diverse materiale, tehnici de artă, dând dovadă de gust estetic și creativitate.
3. Demonstrarea potențialului artistico-plastic în procesul de compunere a compozițiilor, valorificând imaginația/gândirea critică în aplicarea procedeelor artistico-plastice și structurilor compoziționale.
4. Transferarea abilităților de compunere a spațiilor plastice în context educațional, social, cultural, manifestând deschidere pentru valorizarea experiențelor artistice.

3.3. MATRICEA DEZVOLTĂRII COMPETENȚELOR SPECIFICE, UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE ȘI UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE LA DISCIPLINĂ

Competențe specifice	Unități de competențe	Unități de învățare
Identificarea/utilizarea procedeelor artistico-plastice în compoziție, în vederea organizării spațiului plastic, demonstrând interes pentru creațiile din arta plastică.	Identificarea varietăților compoziționale în contextul comunicării cu opere de artă. Utilizarea diverselor procedee artistico-plastice de organizare a compozițiilor cu aplicarea materialelor și tehnicilor de artă specifice desenului și picturii. Valorificarea observărilor proprii în compoziții expresive, creative prin diverse procedee artistico-plastice.	Procedee artistico-plastice
Reprezentarea ideilor/experiențelor/emoțiilor prin aplicarea structurilor compoziționale în diverse materiale, tehnici de artă, dând dovadă de gust estetic și creativitate.	Recunoașterea tipurilor de compoziții în lucrările proprii și în creații de artă. Aplicarea diverselor scheme compoziționale, procedee artistico-plastice, legități de reprezentare a spațiului plastic în transmiterea ideilor, emoțiilor, sentimentelor. Transmiterea mesajului plastic al compoziției prin diverse mijloace și procedee artistico-plastice.	Structuri compoziționale
Demonstrarea potențialului artistico-plastic în procesul de compunere a compozițiilor, valorificând imaginația/gândirea critică în aplicarea procedeelor artistico-plastice și a structurilor compoziționale.	Identificarea mesajului plastic a compoziției figurative/nonfigurative, transmis prin mijloace și procedee artistice. Aplicarea mijloacelor artistico-plastice și a procedeelor de compunere a imaginii în reprezentarea compozițiilor figurative sau nonfigurative. Demonstrarea potențialului artistico-plastic, a interesului și a deschiderii pentru valorizarea deprinderilor de organizare a spațiului în lucrările proprii.	Compoziția figurativă/nonfigurativă
Transferarea abilităților de compunere a spațiilor plastice în context educațional, social, cultural, manifestând deschidere pentru valorizarea experiențelor artistice.	Transpunerea atitudinii individuale de aplicare a compoziției în diverse proiecte creative. Utilizarea abilităților practice din domeniul compoziției la diverse proiecte în contexte educaționale/ sociale/ culturale. Implementarea experiențelor pozitive de valorizare a compoziției în organizarea expozițiilor/evenimentelor culturale.	<i>Ore la discreția cadrului didactic</i>

3.4. MATRICEA DEZVOLTĂRII UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE, UNITĂȚILOR DE CONȚINUT, ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE RECOMANDATE LA DISCIPLINA „COMPOZIȚIE”

Clasa I		
Unități de competențe	Unități de conținut	Activități de învățare recomandate
1. Procedee artistico-plactice		
<p>1.1. Identificarea varietăților compoziționale în contextul comunicării cu opere de artă.</p> <p>1.2. Utilizarea diverselor procedee artistico-plactice de organizare a compozițiilor cu aplicarea materialelor și tehnicilor de artă specifice artelor plastice.</p>	<p>Modalități de organizare a imaginii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noțiuni generale despre compoziție; • Reprezentarea elementelor compoziționale pe suprafață plană. <p>Conținutul de idei și structura formală a operei de artă plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Compunerea în format: sus-jos, centru, aproape-mare, departe-mic. <p>Limbajul artei moderne și contemporane</p> <ul style="list-style-type: none"> • Procedee artistico-plactice în opere de artă universală. 	<p>Aplicații teoretice: Identificarea mijloacelor și procedeele artistice de amplasare a elementelor în spațiul plastic.</p> <p>Aplicații practice: Exersări de compunere a suprafeței plastice în funcție de conținutul de idei, mărimea obiectelor și formelor reprezentate; Aplicarea elementelor specifice limbajului artei moderne/contemporane.</p> <p>Produce evaluabile: portofoliul/mapa cu schițe compoziționale, crochiuri, studii în diverse tehnici (desen, pictură), format A3; Compoziție plastică – subiectul la alegere.</p>
2. Structuri compoziționale		
<p>2.1. Stabilirea poziției formatului în contextul redării mesajului plastic.</p> <p>2.2. Recunoașterea tipurilor de compoziții în lucrările proprii și în creații de artă.</p>	<p>Poziția formatului/foii (verticală, orizontală)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sinteza între poziția formatului și conținutul ideii; • Compunerea imaginii în diverse formate: mare, mic, pătrat, dreptunghiular etc. <p>Compoziția</p> <ul style="list-style-type: none"> • Compoziție închisă; • Compoziție deschisă; • Compoziție statică (simetria); • Compoziție dinamică (asimetria). 	<p>Aplicații teoretice: Identificarea procedeele de reprezentare a diverselor forme în format vertical/orizontal.</p> <p>Aplicații practice: Aplicarea mijloacelor și procedeele artistice de amplasare a elementelor în spațiul plastic: compoziția închisă, deschisă; statică, dinamică. Reprezentarea tipului de compoziție statică/ dinamică după subiectul abordat.</p> <p>Produce evaluabile: compoziție închisă sau compoziție deschisă (format 40x50 cm sau 50x60 cm), subiectul și tehnica realizării – la alegere.</p>

3. Compoziția figurativă/ nonfigurativă		
<p>3.1. Descrierea ideilor existente într-o compoziție plastică.</p> <p>3.2. Aplicarea mijloacelor artistico-plastice și procedeele de compunere a imaginii în reprezentarea compozițiilor figurative sau nonfigurative.</p>	<p>Ideea. Concept realist/ abstract în compoziția vizual-plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tehnici grafice; • Tehnici picturale; • Tehnici moderne de artă/mixte. <p>Tipuri de compoziții</p> <ul style="list-style-type: none"> • Compoziție figurativă; • Compoziție nonfigurativă. 	<p>Aplicații teoretice: Determinarea tipurilor de compoziție în lucrări proprii, opere de artă.</p> <p>Aplicații practice: Identificarea mesajului plastic al compoziției figurative/nonfigurative, transmis prin mijloace și procedee artistice; Compunerea elementelor plastice într-o compoziție.</p> <p>Produse evaluabile: compoziție figurativă/ nonfigurativă, (format 40x50 cm sau 50x60 cm), subiectul și tehnica realizării – la alegere.</p>
4. Ore la discreția cadrului didactic		
<p>4.1. Transpunerea atitudinii individuale de aplicare a compoziției în diverse proiecte creative.</p>	<p>Valorizarea studiului compoziției. Evenimente și proiecte artistice extrașcolare</p>	<p>Aplicații practice: Activități de panotare (așezare a unor opere de artă după valoare, în cadrul unui salon expozițional/expoziție) a lucrărilor; Participări la expoziții, concursuri de artă.</p> <p>Produse evaluabile: expoziții; prezentarea lucrărilor.</p>
Cerințe anuale		
<p><i>Elevul să poată:</i> Identifica diverse materiale, instrumente, tehnici specifice picturii/desenului aplicabile în compoziție; Compune intuitiv diverse forme, obiecte într-un format anume (vertical/orizontal); Aplica procedee artistico-plastice de realizare a compoziției; Recunoaște 2–3 tipuri de compoziții în opere de artă plastică; Evalua/autoevalua compoziții ale colegilor, lucrările proprii.</p>		
Clasa a II-a		
Unități de competențe	Unități de conținut	Activități de învățare recomandate
1. Procedee artistico-plastice		
<p>1.1. Distingerea mijloacelor și procedeele artistice de realizare a compoziției plastice.</p>	<p>Mijloace și procedee artistice de realizare a compoziției</p> <ul style="list-style-type: none"> • Echilibrul în arta plastică. 	<p>Aplicații teoretice: Activități de explorare a mijloacelor și procedeele artistice de amplasare a elementelor în spațiul plastic.</p>

1.2. Valorificarea observărilor proprii în compoziții expresive, creative prin diverse procedee artistico-plastice.	Aranjarea elementelor în grupuri noi <ul style="list-style-type: none"> • Distribuirea calculată a spațiilor și maselor (efectul gol-plin). 	Aplicații practice: Exersări de echilibrare a compoziției plastice. Produse evaluabile: portofoliul/mapa cu schițe/căutări compoziționale, crochiuri, studii în diverse tehnici (desen, pictură), format A3.
2. Structuri compoziționale		
2.1. Demonstrarea potențialului artistico-plastic, a interesului și a deschiderii pentru valorizarea de eprinderilor de organizare a spațiului în lucrările proprii. 2.2. Aplicarea diverselor scheme compoziționale în transmiterea ideilor, emoțiilor, sentimentelor.	Scheme compoziționale <ul style="list-style-type: none"> • Plasarea elementelor în spațiul plastic. Compoziția pe registre orizontale/ verticale <ul style="list-style-type: none"> • Dinamica și poziția personajelor; • Subiectul compoziției; • Relația: subiect – material – tehnică. 	Aplicații practice: Aplicarea modelelor de scheme compoziționale: registre orizontale, registre verticale, în dreptunghi, pătrat, diagonală sau dubla diagonală etc. Produse evaluabile: portofoliul/mapa cu 3–4 compoziții în tehnici grafice/picturale; schițe: corpul uman; portretul; studiul accesoriilor, costumului național etc., format A3.
3. Compoziția figurativă/ nonfigurativă		
3.1. Realizarea compozițiilor figurative/nonfigurative pentru comunicarea unor idei, emoții. 3.2. Transmiterea mesajului plastic al compoziției prin diverse mijloace și procedee artistico-plastice.	Compoziția figurativă <ul style="list-style-type: none"> • Compoziția tematică; • Subiectul în compoziție; • Tehnici de artă. Compoziția nonfigurativă <ul style="list-style-type: none"> • Ornamentul în compoziția plastică. 	Aplicații teoretice: Identificarea tipurilor de compoziție în lucrări proprii, opere de artă; Activități de înțelegere a mesajului plastic transmis prin mijloace și procedee artistice specifice ornamentului. Aplicații practice: Crearea compozițiilor tematiche figurative; Realizarea compozițiilor nonfigurative cu elemente, mijloace și procedee artistice specifice ornamentului. Produse evaluabile: compoziție figurativă cu elemente din arta populară și/sau compoziție nonfigurativă cu motive ornamentale (format 40x50 sau 50x60 cm); tehnici picturale sau grafice.
4. Ore la discreția cadrului didactic		
4.1. Implementarea experiențelor pozitive de valorizare a compoziției	Valorizarea studiului compoziție.	Aplicații practice: Participări la expoziții, concursuri de artă;

în organizarea expozițiilor/evenimentelor culturale.	Evenimente și proiecte artistice extrașcolare	Activități de confecționare a pliantelor, invitațiilor pentru vernisaje etc. Produse evaluabile: expoziții.
Cerințe anuale		
<p><i>Elevul să poată:</i> Utiliza diverse materiale, instrumente, tehnici de artă în compoziții plastice; Identifica relațiile dintre structura și mijloacele artistico-plastice în compoziție; Alcătuți compoziții figurative cu diverse subiecte; Manifesta interes pentru ornamentul din portul popular, argumentând viziunea proprie; Proporționa și grupa diverse elemente compoziționale cu motive ornamentale; Evalua/autoevalua opere de artă, compoziții ale colegilor, lucrările proprii.</p>		
Clasa a III-a		
Unități de competențe	Unități de conținut	Activități de învățare recomandate
1. Procedee artistico-plastice		
1.1. Caracterizarea mijloacelor și procedeele de realizare a compoziției în artele plastice. 1.2. Aplicarea principiului echilibrului în organizarea spațiului plastic. 1.3. Explorarea culorilor ca mijloc de redare a stărilor afective în creații plastice.	Echilibrul în compoziție <ul style="list-style-type: none"> • Simetria, diagonală etc. Interacțiunea formelor și culorilor în compoziției <ul style="list-style-type: none"> • Game cromatice; • Contraste cromatice. Unitatea în compoziție <ul style="list-style-type: none"> • Armonia formelor și culorilor în compoziție. 	Aplicații teoretice: Cercetarea echilibrului rațional/ intuitiv ca principiu de organizare a compozițiilor plastice. Aplicații practice: Argumentarea preferințelor în domeniul compoziției; Exersări și experimentări: modalități de echilibrare a formelor, culorilor în spațiul plastic. Produse evaluabile: portofoliul/mapa cu schițe/căutări compoziționale, crochiuri, studii în diverse tehnici (desen, pictură), format A3.
2. Structuri compoziționale		
2.1. Organizarea centrului de interes și a celui compozițional în spațiul plastic. 2.2. Utilizarea materialelor și a tehnicilor de artă pentru redarea structurilor compoziționale.	Centrul compozițional <ul style="list-style-type: none"> • Orientarea liniilor și formelor către centrul compozițional; • Centrul de interes; 	Aplicații practice: Exersarea procedeele de obținere a centrului de interes, a centrului compozițional prin formă, dimensiuni, culoare, contur; Subordonarea elementelor compoziționale, aplicarea contrastului de formă și de culoare.

	<ul style="list-style-type: none"> • Distribuirea spațiilor și maselor (efectul gol/plin); • Proporționarea și gruparea elementelor. 	Produse evaluabile: compoziție figurativă cu elemente de arhitectură (exterior), format A3; peisaj rural/urban cu chipuri umane, în diverse tehnici de artă, (format 40x50 sau 50x60 cm).
3. Compoziția figurativă/ nonfigurativă		
<p>3.1. Recunoașterea diverselor tipuri de organizare a compoziției.</p> <p>3.2. Aplicarea procedeele de proporționare în reprezentarea portretului și a corpului uman.</p> <p>3.3. Aprecierea modalităților de valorificare a legităților perspectivei în reprezentarea spațiului.</p>	<p>Reprezentarea omului în creația artiștilor plastici</p> <ul style="list-style-type: none"> • Chipul omului în compoziție. <p>Metode de redare a spațiului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Perspectiva liniară; • Cromatica; • Valorația. <p>Rolul subiectului în compoziție</p>	<p>Aplicații practice: Realizarea schițelor și crochiurilor după natură/ memorie; Reprezentarea elementelor de limbaj plastic prin diverse procedee, folosind instrumente și materiale artistice; Exersarea procedeele de reprezentare a portretului/ corpului uman (proporții, caracteristici individuale).</p> <p>Produse evaluabile: 4–6 lucrări practice, format A3: chipul uman (portret); grup de oameni; compoziție figurativă cu elemente de perspectivă (interior) – subiecte: Casa mare etc. (format 40x50 sau 50x60 cm); materiale, tehnici – la alegere.</p>
4. Ore la discreția cadrului didactic		
4.1. Aprecierea expresivității elementelor de limbaj plastic în compoziții/opere de artă națională și universală.	<p>Valorizarea studiului compoziție. Evenimente și proiecte artistice extrașcolare</p>	<p>Aplicații practice: Participări la expoziții, concursuri, ateliere de artă; Activități de confecționare a pliantelor, invitații pentru vernisaje etc.</p> <p>Produse evaluabile: expoziții personale/de grup.</p>
Cerințe anuale		
<p><i>Elevul să poată:</i> Aplica modalități/procedee de obținere a compozițiilor prin organizarea mijloacelor artistico-plastice; Alcătui compoziții figurative raționale cu aplicarea elementelor de perspectivă, utilizând diverse tehnici și maniere de artă plastică; Determina și organiza scheme compoziționale prin orientarea liniilor și formelor către centrul compozițional; Descrie tipuri de compoziții în termeni specifici de artă plastică din opere celebre de artă plastică; Evalua/autoevalua opere de artă, compoziții ale colegilor, lucrările proprii.</p>		
Clasa a IV-a		
Unități de competențe	Unități de conținut	Activități de învățare recomandate

1. Procedee artistico-plastice		
1.1. Utilizarea observărilor proprii în reprezentări expresive, creative compoziționale. 1.2. Evidențierea efectelor artistice ale limbajului plastic în compoziții realizate cu materiale și tehnici mixte.	Armonia culorilor și formelor în compoziție <ul style="list-style-type: none"> • Relația formă–culoare. Tehnici de artă <ul style="list-style-type: none"> • Îmbinarea diverselor tehnici și materiale de artă; • Tehnici mixte, tehnici grafice/picturale moderne etc. 	Aplicații teoretice: Identificarea armoniei în compoziție. Aplicații practice: Exersări de amplasare a elementelor în spațiul plastic; Organizarea cromatică a compoziției prin aplicarea culorilor în diverse moduri și tehnici de artă. Produce evaluabile: portofoliul/mapa cu schițe/căutări compoziționale, crochiuri, studii în diverse tehnici (desen, pictură), format A3.
2. Structuri compoziționale		
2.1. Estimarea expresivității structurilor compoziționale ca mijloc de comunicare a mesajelor artistice. 2.2. Aplicarea legităților de reprezentare a spațiului în imagini plastice.	Structuri compoziționale raționale <ul style="list-style-type: none"> • Echilibrul logic-rațional; • Armonia în compoziție; • Ritmul – legitate de construire a compoziției etc. Structuri compoziționale intuitive	Aplicații practice: Identificarea structurilor compoziționale raționale/intuitive; Cercetarea echilibrului rațional/intuitiv ca principiu de organizare a compozițiilor plastice. Produce evaluabile: 4–6 lucrări practice, format A3: căutări compoziționale cu subiecte la alegere în culoare; compoziție nonfigurative – tehnica și subiectul la alegere (format 40x50 sau 50x60 cm).
3. Compoziția figurativă/ nonfigurativă		
3.1. Aplicarea procedeelor de reprezentare a compoziției figurative/ nonfigurative pentru transmiterea ideilor, emoțiilor, sentimentelor.	Compoziție tematică <ul style="list-style-type: none"> • Rolul subiectului în compoziție; • Expresivitatea în compoziție. 	Aplicații practice: Explorarea operelor artistico-plastice (compoziții figurative/ nonfigurative) variate după stil, gen și maniera de realizare. Produce evaluabile: compoziție figurativă, tehnica și subiectul – la alegere (format 40x50 sau 50x60 cm).
4. Ore la discreția cadrului didactic		
4.1. Colaborarea în cadrul organizării unor evenimente extrașcolare de promovare a artelor.	Valorizarea studiului compoziție. Evenimente și proiecte artistice extrașcolare	Aplicații practice: Participări la expoziții, concursuri de artă; Activități de confecționare a pliantelor, invitații pentru vernisaje etc.

4.2. Transpunerea abilităților de reprezentare plastică a chipului uman în diverse proiecte creative.		Produse evaluabile: expoziții.
Cerințe anuale		
<p><i>Elevul să poată:</i> Selecta materiale, instrumente și tehnici de artă în compoziție corespunzător ideilor; Demonstra creativitate în realizarea compozițiilor plastice; Crea compoziții plastice figurative/ nonfigurative în diverse maniere artistice; Analiza diverse tipuri de compoziții aplicate în opere de artă plastică; Evalua/autoevalua opere de artă, compoziții ale colegilor, lucrările proprii.</p>		

IV. DISCIPLINA „ISTORIA ARTELOR PLASTICE”

Disciplina **Istoria artelor plastice** propune să structureze conținuturile tematice în ordinea desfășurării lor din punctul de vedere al evoluției istorice. Rolul acestei discipline este unul **informativ** (oferă elevului informații privind ramurile creației artistico-plastice, limbajul artistico-plastic, semnificațiile ideatice, ierarhiile valorice, evoluția gândirii și creației umane) și altul **formativ** (formează atitudini perceptivă creatoare prin dezvoltarea și educarea gustului estetic și a judecății de valoare). Modul de abordare a conținutului, ca și competențele prevăzute realizează relații cu celelalte discipline ale Curriculumului la profilul Arte: **Desen, Pictură, Compoziție, Arta decorativă, Sculptură**, operând cu aceiași termeni de limbaj și cu aceleași elemente de morfologie plastică, oferind imagini concrete în dezvoltarea spiritului creator, prin cunoașterea și analiza unor creații autentice. Unitățile de conținut au fost elaborate în scopul realizării competențelor generale și a celor specifice. Disciplinei **Istoria artelor plastice**, în cadrul școlilor de artă/artă plastică, îi este alocată o oră pe săptămână pe parcursul claselor I-IV.

Curriculumul prevede prezentarea evoluției cronologice a creației artistice plastice, începând cu arta preistorică, continuând cu arta antică, medievală, renescentistă, barocă etc. până la arta plastică a secolului al XX-lea, cu asemănările și deosebirile specifice de la o epocă la alta. Aceasta permite elevului ca, la finalul clasei a IV-a, să aibă o viziune globală asupra gândirii artistice și a creației propriu-zise.

Înțelegând rolul artistului în societate (pictor, sculptor, decorator, arhitect, designer etc.), elevul își va coordona potențialul creativ, devenind el însuși producător de valori artistice și estetice. Studiarea disciplinei **Istoria artelor plastice** contribuie prioritar la realizarea culturii artistice a elevului, necesară dezvoltării unei personalități integre și armonioase.

4.1. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Disciplina	Componenta	Clasele	Numărul de ore pe săptămână	Numărul de ore pe an ⁵ la fiecare clasă	Modul de evaluare	
					Colocviu	Examen
Istoria artelor plastice	Nucleu/invariabilă	I-IV	1	34	1	1

Repartizarea unităților de învățare pe clase

Clasa	Unități de învățare (module)	Nr. de ore	
		teoretice	practice
I	1. Arta plastică: ramuri, genuri. Importanța artelor plastice în societate	3	1
	2. Arta plastică preistorică	4	1
	3. Antichitatea. Arta Egiptului antic. Arta Mesopotamiei	7	1
	4. Antichitatea. Arta Greciei antice. Arta Romei antice	7	1
	5. Arta medievală: arta paleocreștina, bizantină	7	1

⁵Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

	6. <i>Oră la discreția cadrului didactic:</i> Valorificarea studiului istoriei artelor plastice	1	
	Total	34	
II	1. Arta medievală: stilul romanic	3	1
	2. Arta medievală: stilul gotic	3	1
	3. Renașterea în Italia	9	1
	4. Renașterea în Țările de Jos	7	1
	5. Renașterea în restul Europei	6	1
	6. <i>Oră la discreția cadrului didactic:</i> Valorificarea studiului istoriei artelor plastice	1	
	Total	34	
III	1. Barocul în Italia	5	1
	2. Barocul în alte țări europene	5	1
	3. Clasicismul. Neoclasicismul în arta plastică	7	1
	4. Arta plastică în sec. XIX. Romantismul	7	1
	5. Realismul	4	1
	6. <i>Oră la discreția cadrului didactic:</i> Valorificarea studiului istoriei artelor plastice	1	
	Total	34	
IV	1. Arta plastică în sec. XIX. Impresionismul	7	1
	2. Arta plastică în prima jumătate a sec. XX	8	1
	3. Stiluri și curente artistice în a doua jumătate a sec. XX	7	1
	4. Arta plastică în Basarabia în perioada interbelică	3	1
	5. Arta în Basarabia în perioada postbelică	3	1
	6. <i>Oră la discreția cadrului didactic:</i> Valorificarea studiului istoriei artelor plastice	1	
	Total	34	

4.2. COMPETENȚE SPECIFICE LA DISCIPLINA „ISTORIA ARTELOR PLASTICE”

1. Abordarea universului creației artistico-plastice din perspectivă cronologică, manifestând interes pentru aprofundarea cunoștințelor în domeniul istoriei artelor plastice.
2. Elaborarea unor judecăți de valoare proprii bazate pe experiențe de cunoaștere a operelor de artă universală, manifestând inițiativă în aprecierea critică a acestora.
3. Aplicarea informațiilor în înțelegerea fenomenului artistic din perspectivă istorică, demonstrând interes pentru modul realizării/păstrării operelor de artă plastică/ decorativă.
4. Transferarea achizițiilor teoretice din domeniul istoriei artelor plastice în context educațional/social/cultural, manifestând disponibilitate pentru participarea la viața culturală.

4.3. MATRICEA DEZVOLTĂRII COMPETENȚELOR SPECIFICE, UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE ȘI UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE LA DISCIPLINĂ

Competențe specifice	Unități de competențe	Unități de învățare
Abordarea universului creației artistico-plastice	Identificarea ramurilor, genurilor artelor plastice, varietăților imaginilor plastice	Arta plastică: domenii, genuri, ramuri.

din perspectivă cronologică, manifestând interes pentru aprofundarea cunoștințelor în domeniul istoriei artelor plastice.	în contextul perceperii unei opere de artă. Identificarea elementelor specifice arhitecturii, sculpturii și picturii în diverse stiluri de artă. Diferențierea operelor de artă plastică din perspectivă cronologică.	Arta plastică preistorică Antichitatea Arta medievală
Elaborarea unor judecăți de valoare proprii bazate pe experiențe de cunoaștere a operelor de artă universală, manifestând inițiativă în aprecierea critică a acestora.	Identificarea tendinței de diversificare a genurilor creației artistice. Utilizarea criteriilor specifice în aprecierea și analiza operei de artă plastică. Receptarea mesajului operei de artă, pornind de la interpretarea acestuia din diferite perspective.	Renașterea Manierismul Stilul baroc
Aplicarea informațiilor în înțelegerea fenomenului artistic din perspectivă istorică, demonstrând interes pentru modul realizării/ păstrării operelor de artă plastică/ decorativă.	Identificarea rolului noilor tehnici și modalități de folosire a limbajului plastic în dezvoltarea creației artistice. Analiza comparativă a diferitelor tehnici și stiluri artistice. Analiza tipurilor de compoziții, a schemelor compoziționale și a modalităților de evidențiere a ideilor.	Stilul baroc Clasicismul Neoclasicismul Arta plastică în sec. XIX Romantismul Realismul
Transferarea achizițiilor teoretice din domeniul istoriei artelor plastice în context educațional/ social/cultural, manifestând disponibilitate pentru participarea la viața culturală.	Utilizarea termenilor de specialitate în analiza unei opere de artă. Identificarea elementelor specifice arhitecturii, sculpturii și picturii în diferite epoci și zone geografice.	Arta plastică în sec. XIX Impresionismul Neoimpresionismul Posimpresionismul Arta plastică în sec. XX. Stiluri și curente artistice Arta plastică în Basarabia

4.4. MATRICEA DEZVOLTĂRII UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE, UNITĂȚILOR DE CONȚINUT, ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE RECOMANDATE LA DISCIPLINA „ISTORIA ARTELOR PLASTICE”

Clasa I		
Unități de competențe	Unități de conținut	Activități de învățare recomandate
1. Arta plastică: ramuri, genuri. Importanța artelor plastice în societate		
1.1. Identificarea ramurilor, genurilor de artă plastică, varietăților imaginilor plastice în contextul percepției unei opere de artă. 1.2. Determinarea importanței artelor plastice.	<p>Ramuri ale artelor plastice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grafica, pictura, sculptura, arta decorativă, arhitectura. <p>Genuri ale artelor plastice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Natura statică, peisajul, portretul, compoziția tematică/ abstractă etc. <p>Rolul artelor plastice în viață</p>	<p>Activități teoretice: Explorarea diverselor surse pentru selectarea de informații, date, idei relevante din domeniul istoriei artelor plastice; Observarea și compararea operelor din diverse ramuri, genuri ale artelor plastice.</p> <p>Activități practice: Analiza operelor de artă plastică.</p> <p>Produce evaluabile: mesaj argumentativ.</p>
2. Arta plastică preistorică		
2.1. Identificarea impactului artelor plastice în context cultural, social, personal. 2.2. Caracterizarea epocii/ operelor din perioada preistorică.	<p>Arta plastică de la origini</p> <ul style="list-style-type: none"> • Primele manifestări artistice ale umanității; • Cultura Cucuteni-Tripolie. 	<p>Activități teoretice: Exprimarea emoțiilor și sentimentelor transmise de operele artistico-plastice; Selectarea informațiilor despre opere celebre din peșteri/grote preistorice.</p> <p>Activități practice: Desene/schițe: imagini din preistorie etc.</p> <p>Produce evaluabile: mesaj argumentativ, referat.</p>
3. Antichitatea. Arta Egiptului antic. Arta Mesopotamiei		
3.1. Identificarea elementelor specifice arhitecturii, sculpturii și picturii în diverse stiluri de artă. 3.2. Aprecierea valorică a operelor de arte plastice din Antichitate.	<p>Antichitatea-noțiuni generale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arhitectura în Egiptul antic; • Arhitectura în Mesopotamia; • Sculptura/pictura antică – tradiții, opere din arta egipteană, mesopotamiană. 	<p>Activități teoretice: Selectarea de informații/curiozități despre arta antică (piramide, cult religios, faraon etc.); Analiza operelor de artă plastică.</p> <p>Activități practice: Vizitarea muzeelor, expozițiilor, vizualizarea galeriilor de artă virtuale.</p>

		<i>Produse evaluabile:</i> mesaj argumentativ, referat, poster.
4. Antichitatea. Arta Greciei antice. Arta Romei antice		
4.1. Explorarea imaginilor vizual-plastice pentru transmiterea emoțiilor, sentimentelor și ideilor. 4.2. Diferențierea operelor de artă antică din perspectivă cronologică.	Antichitatea-noțiuni generale <ul style="list-style-type: none"> • Arhitectura antică la greci și romani: tradiții, inovații, monumente reprezentative; • Sculptura antică – tradiții, opere din arta greacă și romană; • Pictura antică – tehnici de lucru, opere reprezentative. 	Activități teoretice: Observarea și compararea operelor de artă din diverse epoci; Argumentarea preferințelor, aprecierea/ autoaprecierea operelor de artă antică; Analiza operelor de artă plastică, discuții dirijate, dezbateri. Activități practice: Vizitarea muzeelor, expozițiilor, vizualizarea galeriilor de artă virtuale. Produse evaluabile: prezentări în format electronic, mesaj argumentativ, teste.
5. Arta medievală. Arta paleocreștina, bizantină		
5.1. Distingerea elementelor specifice artei din Evul Mediu în diverse contexte. 5.2. Valorizarea istoriei artelor medievale în diverse proiecte creative.	Arta medievală – noțiuni generale <ul style="list-style-type: none"> • Arhitectura civilă și religioasă. Arta paleocreștină Arta bizantină <ul style="list-style-type: none"> • Arhitectura bizantină; • Pictură monumentală: frescă, mozaic, icoane. 	Activități teoretice: Explorarea site-urilor de popularizare a artelor și a diverselor surse pentru selectarea de informații, date, idei relevante din domeniul istoriei artelor medievale. Activități practice: Completarea portofoliului cu scheme, tabele, schițe, desene, reproduceri de artă plastică etc. Produse evaluabile: mesaj argumentativ, referat, teste.
6. Oră la discreția cadrului didactic		
6.1. Colaborarea în cadrul participării la evenimente extrașcolare de promovare a artelor.	Valorificarea studiului istoriei artelor plastice	Activități practice: Conexiuni interdisciplinare ale istoriei artelor plastice cu desenul, pictura, compoziția etc. și transdisciplinare cu istoria, muzica, teatru etc.

Cerințe anuale		
<p><i>Elevul să poată:</i> Identifica ramuri și genuri de artă plastică; Recunoaște opere de artă plastică celebre/universale; Stabili cronologic perioadele de creare a unor opere de artă; Valoriza informații din istoria artelor în diverse proiecte creative.</p>		
Clasa a II-a		
Unități de competențe	Unități de conținut	Activități de învățare recomandate
1. Arta medievală: stilul romanic		
1.1. Identificarea elementelor specifice stilului/artei romanice în arhitectură.	Arta romanică <ul style="list-style-type: none"> • Arhitectura civilă și religioasă romanică; • Elemente caracteristice stilului romanic: arcul în plin cintru; • Sculptura, pictura romanică. 	Activități teoretice: Studierea informațiilor relevante cu privire la arhitectura romanică (mănăstiri). Activități practice: Completarea portofoliului cu reproduceri de artă plastică, imagini ce reprezintă arta romanică etc. Produce evaluabile: teste, mesaj argumentativ.
2. Arta medievală: stilul gotic		
2.1. Identificarea elementelor specifice stilului/artei gotice în arhitectură. 2.2. Valorizarea istoriei artelor medievale în diverse proiecte creative.	Arhitectura gotică <ul style="list-style-type: none"> • Stilul gotic în diverse țări europene; • Elemente caracteristice stilului gotic: arcul frânt sau ogival, rozeta, vitraliile; • Sculptura gotică. 	Activități teoretice: Observarea și compararea operelor de artă diverse ca stiluri din Evul Mediu. Activități practice: Analiza operelor de artă plastică. Produce evaluabile: comentarii de artă; prezentare orală/ digitală.
3. Renașterea în Italia		

<p>3.1. Utilizarea informațiilor din arta medievală și din tendințele renașcentiste în diverse proiecte creative.</p> <p>3.2. Identificarea tendinței de diversificare a tehnicilor, materialelor și tematicii creației artistice în Renaștere.</p>	<p>Noutatea spiritului renașcentist</p> <ul style="list-style-type: none"> • Umanismul în artă; • Obiectivul artiștilor renașcentiști. <p>Renașterea în Italia – arhitectura, sculptura, pictura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tehnici, materiale, artiști și opere reprezentative din Renaștere. 	<p>Activități teoretice: Compararea operelor de artă plastică create în diferite perioade istorice și variate ca stil; Analiza operelor de artă renașcentistă în baza unor algoritmi.</p> <p>Activități practice: Joc de rol: critici și artiști.</p> <p>Produce evaluabile: mesaj argumentativ.</p>
<p>4. Renașterea în Țările de Jos</p>		
<p>4.1. Utilizarea criteriilor specifice în aprecierea și analiza operei de artă plastică.</p>	<p>Școala flamandă de pictură</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trăsăturile artei flamande. 	<p>Activități teoretice: Exteriorizarea emoțiilor și sentimentelor transmise de operele de artă create în școala olandeză de pictură; Explorarea artei flamande – maeștri și opere reprezentative.</p> <p>Produce evaluabile: mesaj argumentativ, poster.</p>
<p>5. Renașterea în restul Europei</p>		
<p>5.1. Distingerea elementelor specifice artei renașcentiste în diverse țări.</p> <p>5.2. Aprecierea valorică a operelor de artă plastică.</p>	<p>Renașterea în Germania, Franța</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arhitectura, sculptura, pictura – elemente caracteristice, reprezentanți și opere semnificative; • Școala franceză de pictură. <p>Manierismul</p>	<p>Activități teoretice: Prezentarea unei epoci /gen de artă plastică în limbaj specific; Studierea operelor de artă din perioada renașcentistă; Manierismul – tendințe în arta plastică.</p> <p>Produce evaluabile: portofoliul, referat, teste.</p>
<p>6. Oră la discreția cadrului didactic</p>		
<p>6.1. Colaborarea în cadrul participării la evenimente extrașcolare de promovare a artelor.</p>	<p>Valorificarea studiului istoriei artelor plastice</p>	<p>Activități practice: Conexiuni interdisciplinare ale istoriei artelor plastice cu desenul, pictura, compoziția etc. și transdisciplinare cu istoria, muzica, teatru etc.</p>
<p>Cerințe anuale</p> <p><i>Elevul să poată:</i> Utiliza un algoritm de analiză a unei opere sau perioade din parcursul istoric al artelor; Comenta în termeni specifici o operă de artă plastică;</p>		

Realiza un referat sau o prezentare în domeniul istoriei artelor plastice; Diferenția tipuri de opere de artă plastică din perspectivă cronologică.		
Clasa a III-a		
Unități de competențe	Unități de conținut	Activități de învățare recomandate
1. Barocul în Italia		
1.1. Identificarea tendinței de diversificare a tehnicilor, materialelor și a tematicii creației artistice. 1.2. Receptarea mesajului operei de artă, pornind de la interpretarea acestuia din diferite perspective.	Barocul – surse de inspirație <ul style="list-style-type: none"> Contextul politic/religios al trecerii la stilul baroc. Barocul italian <ul style="list-style-type: none"> Reprezentanți și opere semnificative; Arhitectura, sculptura, pictura. 	Activități teoretice: Cercetarea și procesarea informațiilor (observare, înregistrare) cu referire la stilul baroc; Dezvoltarea discuțiilor, analiza operelor de artă plastică. Activități practice: Vizionarea filmelor/ demonstrarea prezentărilor. Produce evaluabile: portofoliul, teste, mesaj argumentativ.
2. Barocul în alte țări europene		
2.1. Identificarea rolului noilor tehnici și modalități de folosire a limbajului plastic în dezvoltarea curentelor artistice. 2.2. Explorarea operelor de artă în vederea cunoașterii stilurilor baroc și rococo.	Barocul în Spania <ul style="list-style-type: none"> Arhitectura; Sculptura; Pictura. Barocul în Țările de Jos Stilul rococo	Activități teoretice: Studiu de caz: cercetarea școlilor de pictură din perioada barocului: școala olandeză, reprezentanții – Frans Hals, Rembrandt, Vermeer etc. Activități practice: Vizionarea filmelor, cercetarea artiștilor și operelor semnificative specifice barocului, completarea portofoliului. Produce evaluabile: mesaj argumentativ, comentariu de artă, referat.
3. Clasicismul. Neoclasicismul în arta plastică		
3.1. Descrierea tipurilor, schemelor compoziționale și a modalităților de evidențiere a ideilor în operele de artă.	Clasicismul – revenirea la valorile Antichității <ul style="list-style-type: none"> Clasicismul; Arta în secolul al XVIII-lea în Franța; Neoclasicismul. 	Activități teoretice: Conversații, explorarea diverselor surse de informare cu privire la noile tendințe în arta plastică (sec. XVII–XVIII); Activități practice:

		Analiza lucrărilor plastice/ opere de artă în baza unor algoritmi. <i>Produce evaluabile:</i> mesaj argumentativ, teste, poster.
4. Arta plastică în sec. XIX. Romantismul		
4.1. Analiza comparativă a diferitelor tehnici și stiluri artistice în opere de artă plastică.	Romantismul – reacția la clasicism <ul style="list-style-type: none"> • Trăsăturile romantismului în artele plastice; • Romantismul – maeștri și capodopere. 	Activități teoretice: Explorarea diverselor surse pentru selectarea de informații, date, idei relevante din romantism. <i>Produce evaluabile:</i> colaborarea în echipă, poster, teste.
5. Realismul		
5.1. Evidențierea elementelor specifice realismului în opere artistico-plastice din cultura universală.	Dezvoltarea artei ca critică socială <ul style="list-style-type: none"> • Realismul în arta plastică; • Reprezentanți ai realismului în diverse țări europene. 	Activități teoretice: Studierea operelor de artă universală în care sunt reflectate diverse conflicte sociale. Activități practice: Excursii/ vizite la muzee, expoziții, galerii de artă. <i>Produce evaluabile:</i> mesaj argumentativ, portofoliul.
6. Oră la discreția cadrului didactic		
6.1. Colaborarea în cadrul participării la evenimente extrașcolare de promovare a artelor.	Valorificarea studiului istoriei artelor plastice	Activități practice: Conexiuni interdisciplinare ale istoriei artelor plastice cu desenul, pictura, compoziția etc. și transdisciplinare cu istoria, muzica, teatru etc.
Cerințe anuale		
<p><i>Elevul să poată:</i> Identifica tendințe de diversificare a genurilor creației artistice; Aplica cunoștințele dobândite în efectuarea/ perfectarea unui referat/prezentare cu explicarea unui fenomen artistic, Recepta mesajul plastic al operei de artă, pornind de la interpretarea acestuia din diferite premise; Completa portofoliul cu scheme, tabele, schițe, desene, reproduceri de artă plastică etc.</p>		
Clasa a IV-a		
Unități de competențe	Unități de conținut	Activități de învățare recomandate
1. Arta plastică în sec. XIX. Impresionismul		

<p>1.1. Identificarea elementelor specifice în cadrul stilurilor artistice din sec. XIX.</p> <p>1.2. Utilizarea termenilor specifici în analiza unor opere de artă plastică.</p>	<p>Impresionism</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sursele impresionismului; • Reprezentanți și opere. <p>Neoimpresionism</p> <p>Postimpresionism</p> <p>Simbolism</p> <p>Art Deco</p>	<p>Activități teoretice: Compararea operelor de artă plastică create în diferite perioade istorice și variate ca stil; Analiza picturii în a doua jumătate a secolului XIX neoimpresionism, postimpresionism, simbolism – tehnici de lucru, modalități de expresie, probleme teoretice, pregătirea evoluției ulterioare a artelor plastice.</p> <p>Activități practice: Jocul de rol: critici și artiști.</p> <p>Produce evaluabile: referat, format PPT etc.</p>
<p>2. Arta plastică în prima jumătate a sec. XX</p>		
<p>2.1. Estimarea expresivității limbajului vizual-plastic ca mijloc de comunicare a mesajelor artistice în opere de artă.</p>	<p>Curențe artistice la începutul sec. XX</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cubismul; • Fovismul; • Futurismul, pictura metafizică, dadaismul, suprarealismul etc. 	<p>Activități teoretice: Studierea curențelor artistice: expresionism, fovism, cubism, futurism, suprarealism, arta abstractă – surse, tehnici de lucru, viziuni artistice, probleme teoretice, tendințe ulterioare.</p> <p>Produce evaluabile: teste, poster; table.</p>
<p>3. Stiluri și curențe artistice în a doua jumătate a sec. XX</p>		
<p>3.1. Distingerea relațiilor artă și societate în cadrul operelor de artă universală.</p>	<p>Curențe, mișcări, orientări și grupări artistice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arta optică; • Tendințe, direcții și deschideri contemporane. 	<p>Activități teoretice: Identificarea curențelor și mișcărilor artistice în a doua jumătate a sec. XX (caracteristici generale, aria de răspândire, probleme teoretice, evoluții).</p> <p>Produce evaluabile: mesaj argumentativ, teste.</p>
<p>4. Arta în Basarabia în perioada interbelică</p>		
<p>4.1. Identificarea elementelor specifice arhitecturii, sculpturii și picturii în diferite epoci și zone geografice.</p>	<p>Arta în Basarabia în perioada interbelică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arhitectura; • Sculptura; • Pictura; • Artele decorative. 	<p>Activități teoretice: Activități de cercetare și procesare: observarea/înregistrarea informațiilor; discuții, conversații.</p> <p>Activități practice: Vizionarea filmelor/ prezentărilor.</p> <p>Produce evaluabile: referat (scris/digital), prezentări în format PPT, PDF etc.</p>

5. Arta în Basarabia în perioada posbelică/modernă		
5.1. Valorizarea cunoștințelor din istoria artelor plastice a Basarabiei în diverse proiecte creative.	Arta în Basarabia în perioada posbelică <ul style="list-style-type: none"> • Arhitectura; • Sculptura; • Pictura, artele decorative. 	Activități teoretice: Explorarea diverselor surse pentru selectarea de informații, date, idei relevante din domeniul istoriei artelor plastice contemporane. Produce evaluabile: portofoliul (scheme, tabele, schițe, desene, reproduceri de artă plastică etc.), teste.
6. Oră la discreția cadrului didactic		
6.1. Colaborarea în cadrul participării la evenimente extrașcolare de promovare a artelor.	Valorificarea studiului istoriei artelor plastice	Activități practice: Conexiuni interdisciplinare ale istoriei artelor plastice cu desenul, pictura, compoziția etc. și transdisciplinare cu istoria, muzica, teatru etc.
Cerințe anuale		
<p><i>Elevul să poată:</i> Identifica elemente specifice picturii/ sculpturii/arhitecturii în diferite epoci și zone geografice; Realiza postere, referate, prezentări la diverse teme, epoci, stiluri de artă; Analiza diferite tehnici și viziuni/ idei expresive; Utiliza termeni specifici în analiza critică a operelor de artă; Evalua/autoevalua portofoliul, opere de artă plastică, exprimând opinia proprie.</p>		

BIBLIOGRAFIE

1. Arnheim R. *Arta și percepția vizuală: o psihologie a văzului creator*. Iași: Polirom, 2011, 504 p.
2. Ailincăi C. *Introducere în gramatica limbajului vizual*. Cluj-Napoca: Dacia, 1982, 178 p.
3. Amabile T. *Creativitatea ca mod de viață. Ghid pentru părinți și profesori*. București: editura Știință și Tehnică, 1997, 251 p.
4. Anucuța L., Anucuța P. *Jocurile de creativitate*. Timișoara: Excelsior, 1997, 159 p.
5. Băleanu A. *Conținutul și forma în artă*. București: Editura Științifică, 1962, 192 p.
6. Bârlogeanu L. *Psihopedagogia artei. Educația estetică*. Iași: Polirom, 2001, 211 p.
7. Bejat M. *Talent, inteligență, creativitate*. Cluj-Napoca: Editura Științifică, 1971, 179 p.
8. Blaga L. *Trilogia culturii*. București: Editura pentru Literatura Universală, 1969, 366 p.
9. Botez-Crainic A. *Istoria Artelor*. București, Ed. Didactica și Pedagogica, 1995
10. Bontaș I. *Pedagogie*. București: All Educational S.A., 1996. 315 p.
11. Bouillercé B., Carre E. *Cum să ne dezvoltăm creativitatea. Ghidul ideilor de succes*. București: Polirom, 2002, 195 p.
12. Botez-Crainic A. *Istoria artelor plastice. Vol. I-IV*. București: R.A., 1998.
13. Brigalda-Barbas E. *Evoluția picturii de gen din Republica Moldova*. Chișinău, 2002.
14. Bucun N. ș.a. *Bazele științifice ale dezvoltării învățământului în Republica Moldova*. Chișinău: Prometei, 1997, 309 p.
15. Cerghit I. *Instrumente de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii*. București: Aramis Print, 2002, 319 p.
16. Cioca V. *Jocul de-a arta*. Cluj-Napoca: Limes, 2007. 253 p.
17. Chevalier J., Gheerbrant A. *Dicționar de simboluri vol. I, II, III*. București: Artemis, 1994, 503 p.
18. Corrado M. *Mesaj și obiect artistic*. București: Meridiane, 1976, 174 p.
19. Crețu R. *Evaluarea personalității. Modele alternative*. București: Polirom, 2005, 237 p.
20. Cristea S. *Dicționar de termeni pedagogici*. București: EDP, 1998. 479 p. (Ediția I); *Dicționar de pedagogie*. Chișinău-București: Litera Internațional, 2000, 398 p. (Ed. II)
21. Daghi I. *Compoziția decorativă frontală*. Chișinău: Editura-Prim, 2010.
22. *Dicționar de artă. Forme, tehnici, stiluri artistice. Vol. I, II*. București: Meridiane, 1998, 188 p.
23. Dincă M. *Teste de creativitate*. București: Paidea, 2001, 103 p.
24. Dulgheru V. Cantemir L. *Creativitatea Tehnică: Ghid practic*. Chișinău: Universitatea Tehnică a Moldovei, 2005, 180 p.
25. Focillion H. *Viața formelor și elogiul mâinii*. București: Meridiane, 1995, 132 p.
26. Kant I. *Critica facultății de judecare*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1981, 571 p.
27. Jauss H. R. *Experiență estetică și hermeneutică literară*. București: Univers, 1983. 500 p.
28. Kooper J. *Forme de înțelegere a frumosului la Kant. În: I. Kant. Critica facultății de judecare*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1981, p. 37-52
29. Landau E. *Psihologia creativității*. București, EDP, 1979, 534 p.
30. Mașek V.E. *Arta o ipostază a libertății*. București: Univers, 1977, 302 p.
31. Mardare, M., *Fascinația culorilor*. Chișinău: Ruxanda, 2007.

32. Matei D. Tradiție și inovație în artă. București: Editura Academiei Române, 1971, 167 p.
33. Mihăilescu D. Limbajul culorilor și al formelor. Enciclopedia de buzunar. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1980, 254 p.
34. Mihăilescu D. Dimensiuni ale creației. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, 181 p.
35. Mircescu M. Antrenamentul creativității. Ghid practic de metode, procedee și exerciții. Timișoara: EUROBIT SRL, 1997, 114 p.
36. Mitrofan N., Mitrofan L. Testarea psihologică. Inteligența și aptitudinile. București: Polirom, 2005, 276 p.
37. Modelarea personalității integre. Erudiție, creativitate, inteligență. Chișinău: Prag-3, 1997, 93 p.
38. Monteil J. M. Educație și formare. Perspective psihosociale. Iași: Polirom, 1997, 194 p.
39. Moraru I. Strategii creative transdisciplinare. Introducere în scientoeuristică. București: Editura Academiei Române, 1992, 184 p.
40. Moraru I. (coord.) Știința și filosofia creației. Fundamente euristice ale activității de inovare. București: EDP, R.A., 1995, 343 p.
41. Morel M. ABeCeDar. Cum să înțelegem arta de azi. Editions Peisaj, Cote Saint-Luc, Quebec, Canada, 2013.
42. Mukařovský, J. Studii de estetică. București: Univers, 1974.
43. Mureșean D. Cunoașterea și creația artistică cu referiri speciale la artele plastice. București: Cybela, 2000, 110 p.
44. Niculoiu A. Manual pentru clasele a IX-X-a, Istoria artelor și a arhitecturii, București: Grup editorial ART, 2007
45. La Rouse, Dicționar de curente ale picturii, București: Editura Niculescu SRL, 2000.
46. La Rouse, Istoria artei, București: Editura Univers Enciclopedic, 2006.
47. Pâslaru VI. Noile educații ca stare a conștiinței pedagogice. În: Rev. Didactica Pro, 2009. nr. 4 (56), p. 3-9.
48. Pleșu A., Călătorie în lumea formelor. București: Meridiane, 1974, 142 p.
49. Prut C. Fantasticul în arta populară românească. București: Meridiane, 1972, 42 p.
50. Prut C. Dicționar de artă modernă și contemporană. București: Univers Enciclopedic, 2002, 548 p.
51. Psihologia vârstelor și pedagogică. Chișinău: ARC, 1992, 335 p.
52. Radu I. Ionescu M. Experiență didactică și creativitate. Cluj-Napoca: Dacia, 1987, 226 p.
53. Rafailă E. Educația creativității la vârsta preșcolară. București: Aramis Print, 2002, 112 p.
54. Roco M. Creativitate și inteligență emoțională. Iași: Polirom, 2004, 245 p.
55. Sârbu S., Cemortan S. Competențe de cunoaștere prin conținuturi integrate. Ghid metodic. Chișinău: Epigraf, 2004, 135 p.
56. Spânu C. Bazele modelării artistice. Chișinău: Tehnica-Info, 2001, 120 p.
57. Stan L., Educația plastică, ghid metodologic. Aramis, 2003.
58. Stenberg R. Manual de creativitate. București: Polirom, 2005, 291 p.
59. Stoica G. Dicționar de artă populară. București: Meridiane, 1997, 520 p.
60. Stoica A., Musteață S. Evaluarea rezultatelor școlare. Ghid metodic. Chișinău: Lumina, 1997, 175 p.
61. Șaranuța S. Ornamente populare moldovenești. Chișinău: Timpul, 1984, 143 p.

62. Șușală I. Culoarea cea de toate zilele. Chișinău: Lumina, 1993, 223 p.
63. Șușală I., Petric G., Educația vizuală de bază. București: Humanitas, 2009.
64. Șușală I. Estetica și Psihopedagogia Artelor Plastice. Sigma, București, 2000.
65. Vasilescu V. Semnele cerului. Cultură și civilizație carpatică. Iași: Arhetip-Renașterea Spirituală, 1993, 214 p.

Adrese web utile:

1. http://bibliotecascolara.ro/Elena_Taralunga/Modalitati_de_dezvoltare_a_capacitatilor_creative.pdf
2. <http://www.uamsibiu.ro/studenti/docs/cursuri/3/PIPP-abilitati-practice.pdf>
3. http://www.academia.edu/4289363/93039305_Educatie_Plastica_Si_Metodica
4. http://www.banaterra.eu/romana/files/imaginea_vizuala.pdf
5. Лазарев В.Н. Андреа Мантенья. – В кн.: Старые итальянские мастера. М., 1973
https://www.krugosvet.ru/enc/kultura_i_obrazovanie/izobrazitelnoe_iskusstvo/MANTENYA_ANDREA.html
6. Камезаска Э. Мантенья. М., 1996
https://www.krugosvet.ru/enc/kultura_i_obrazovanie/izobrazitelnoe_iskusstvo/MANTENYA_ANDREA.html
7. Анна Котельникова Доменико Гирландайо Италия 1449–1494
https://artchive.ru/artists/1159~Domeniko_Girlandajo
8. Искусство и живопись эпохи Раннего Возрождения
<https://www.grandars.ru/college/sociologiya/rannee-vozhzhdenie.html>